

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Măsura 19-Dezvoltarea locală LEADER/Sub-Măsura 19.4, „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare”

Nr. contract de finanțare subsecvent nr.1, nr.C19401144011630310301 / 05.12.2016

Beneficiar : Asociația Grupul de Acțiune Locală Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Anexa 1 la Hotărârea CD nr.1 / 30.01.2019

RAPORTUL DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL 2017-2023 pentru perioada 5 decembrie 2016 – 31 decembrie 2018

(versiunea finală, 30 ianuarie 2019)

Elaborat de Asociația GAL Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Echipa de evaluatori și de elaborare a raportului :

Radu Aurel – responsabil tehnic (RT-5), evaluator 1, responsabil de evaluarea implementării SDL

Chirițescu Vergina – responsabil tehnic (RT-3), evaluator 2

Radu Tudor – manager GAL, coordonator al procesului de evaluare

Cuprins

1. Introducere
2. Rezumatul executiv
3. Contextul evaluării
4. Scopul și obiectivele evaluării
5. Metodologia de evaluare
6. Constatările și concluziile evaluării
7. Concluzii, recomandări și lecții învățate

Anexe

Anexa 1 - Grila pentru aprecierea calității Raportului de evaluare

1. Introducere

1.1. Semnificația Raportului de evaluare a implementării SDL 2017-2023

Prezentul Raport de evaluare a implementării SDL 2017-2023 (*raport* în cele ce urmează) reprezintă materializarea obligațiilor Asociației GAL Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor (GAL în cele ce urmează) de evaluare a implementării SDL 2017-2023, obligații prevăzute în :

- cap. IX.4. **Evaluarea și controlul implementării SDL** al SDL 2017-2023
- *Anexa V – GRAFIC CALENDARISTIC DE IMPLEMENTARE* a Contractului de finanțare subsecvent nr.1, nr. C19401144011630310301 / 05.12.2016, activitatea **A.1.8 – Evaluarea implementării SDL**, evaluarea fiind o activitate obligatorie;
- Ghidul de implementare și Manualul de procedură pentru implementarea sub-măsurii 19.4 - Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare (versiunile în vigoare la data aprobării prezentului raport de evaluare de către Consiliul Director al GAL);
- Prevederile Ghidului Grupurilor de Acțiune Locală pentru implementarea SDL, versiunea 5 din 9 ianuarie 2019.

Structura raportului este cea recomandată în "Ghidul operațional privind evaluarea implementării Strategiilor de Dezvoltare Locală" apărut în august 2018.

Prezentul raport a fost prezentat de echipa de evaluare Consiliului Director al GAL, care l-a aprobat la reuniunea din 30 ianuarie 2019. În cadrul acestei ședințe, membrii Consiliului Director al GAL au analizat toate recomandările și lecțiile formulate de către echipa de evaluare. Consiliul Director a luat decizii privind măsurile necesare pentru implementarea acestor recomandări și privind modul de utilizare a lecțiilor învățate formulate în cadrul raportului. Practic, Consiliul Director a analizat fiecare recomandare și lecție formulată în cadrul raportului și a decis dacă respectiva recomandare sau lecție este acceptată, acceptată parțial sau neacceptată. Pentru recomandările sau lecțiile acceptate se va stabili, ulterior, un plan de acțiune pentru punerea lor în practică.

Reuniunea din 30 ianuarie 2019 a Consiliului Director al GAL a fost un bun prilej de a analiza experiența întregului proces de evaluare și de a formula principalele lecții desprinse ce pot fi utilizate în cadrul proceselor de evaluare viitoare ale SDL 2017-2023.

Având în vedere stadiul implementării SDL și contextul derulării procesului de evaluare, nivelul de calitate al raportului de evaluare a fost apreciat de Consiliul Director al GAL ca fiind foarte bun.

Astfel, Consiliul Director al GAL a considerat că raportul :

- răspunde nevoilor actuale ale GAL;
- este rezultatul implicării participative a factorilor interesați (membrii Consiliului Director al GAL, beneficiari ai SDL 2017-2023, membrii GAL etc.);
- este bazat pe o metodologie de evaluare adecvată întrebărilor de evaluare;
- este fundamentat pe date de încredere, relevante pentru scopul evaluării;
- a presupus analize cantitative și calitative adecvate întrebărilor de evaluare;
- prezintă rezultate credibile și concluzii imparțiale;
- este clar, fiind ușor de înțeles;
- prezintă recomandări utile pentru SDL 2017-2023 cât și pentru strategiile viitoare.

Prima evaluare a implementării SDL urmărește analiza :

- eficacității (măsura în care au fost îndeplinite obiectivele stabilite în SDL)
- eficienței (relația optimă între resursele folosite și rezultatele obținute)
- relevanței (măsura în care obiectivele programate sunt în conformitate cu nevoile, problemele și diferitele alte aspecte întâlnite în implementarea SDL) și
- a impactului socio-economic generat de intervențiile SDL asupra dezvoltării durabile și echilibrului teritoriului GAL.

Pe parcursul activităților desfășurate, echipa de evaluare a utilizat metode și tehnici de analiză calitativă și cantitativă, ce au fundamentat răspunsurile la întrebările de evaluare și au permis dezvoltarea concluziilor și a recomandărilor prezentate la nivelul raportului de evaluare.

1.2. Contextul în care a avut loc evaluarea

Procesul de evaluare descris în prezentul raport s-a desfășurat în perioada octombrie 2018 – ianuarie 2019. Un reper de timp în calendarul de derulare a evaluării l-a constituit adresa MADR – DGDR AM PNDR nr.216695 / 27.11.2018 reprezentând *Nota privind propunerea de modificare a SDL nr.1, complexă, anul 2018 a GAL*. Consiliul Director al GAL a aprobat *Planul de evaluare a implementării SDL 2017-2023*, prin Hotărârea Consiliului Director al GAL nr.45 / 12.12.2018.

Evaluarea a avut în vedere recomandările Biroului Evaluare din cadrul DGDR AM PNDR transmise pe mail în cursul anului 2018, aspectele prezentate la sesiunile de instruire organizate în iunie și septembrie 2018 în cadrul proiectului "Dezvoltarea capacității de evaluare și monitorizare a personalului instituțiilor implicate în implementarea PNDR 2014-2020", la care au participat doi angajați ai Compartimentului Administrativ al GAL.

La elaborarea prezentului raport au fost avute în vedere următoarele :

- "Ghidul operațional privind evaluarea implementării Strategiilor de Dezvoltare Locală" elaborat în cadrul proiectului "Dezvoltarea capacității de evaluare și monitorizare a personalului instituțiilor implicate în implementarea PNDR 2014-2020", beneficiar DGDR AM PNDR, ghid comunicat și recomandat în 20 august 2018 de Biroul de Evaluare din cadrul DGDR AM PNDR și prezentat la sesiunea de instruire din 26 septembrie 2018 (Modulul II), de la Sinaia.
- Informațiile și recomandările transmise de experți la cele două sesiuni de instruire organizate în cadrul proiectului "Dezvoltarea capacității de evaluare și monitorizare a personalului instituțiilor implicate în implementarea PNDR 2014-2020", la care au participat din partea GAL :
  - la modulul I, Sinaia, 26 iunie 2018 - Vergina Chirițescu – responsabil tehnic RT-3
  - la modulul II, Sinaia, 26 septembrie 2018 – Radu Aurel – responsabil tehnic RT-5, responsabil de evaluarea implementării SDL 2017-2023.

1.3. Perioada vizată de evaluarea implementării strategiei

Conform Notei nr.216658 din 30.10.2018 a DGDR AM PNDR transmise pe mail în data de 30.10.2018 de Serviciul LEADER și Investiții Nonagricole din cadrul AM PNDR, evaluarea reflectă rezultatele obținute și progresul implementării strategiei de la semnarea contractului de finanțare subsecvent nr.1 (05.12.2016) și până la 01.10.2018.

Etapele principale ale procesului de evaluare a implementării SDL 2017-2023

GAL	1. Elaborarea și aprobarea Planului de evaluare a implementării SDL A fost elaborat de responsabilul tehnic RT-5 și aprobat de Consiliul director al GAL în 12 decembrie 2018.
GAL – echipa de evaluare	2. Elaborarea design-ului evaluării Pregătirea metodologiei detaliate de evaluare (alegerea metodelor și tehnicilor de evaluare și elaborarea instrumentelor) - responsabil tehnic RT-5
	3. Derularea evaluării propriu-zise Punerea în practică a metodelor și tehnicilor de evaluare alese, analiza și interpretarea datelor.
	4. Redactarea raportului de evaluare Definitivarea constatărilor, a concluziilor și a recomandărilor. Redactarea raportului de evaluare, aprobat de Consiliul Director al GAL.
GAL	5. Transmiterea și comunicarea (diseminarea) rezultatelor primei evaluări Transmiterea raportului de evaluare factorilor interesați (inclusiv DGDR AM PNDR) și publicarea acestuia pe site-ul GAL FS-TP – termen 28 feb 2019.

Calendarul evaluării implementării SDL

Activitatea / Luna	Luna 1 – octombrie 2018	Luna 2 – noiembrie 2018	Luna 3 – decembrie 2018	Luna 4 – ianuarie 2019	Luna 5 – februarie 2019	
1. Elaborarea și aprobarea Planului de evaluare a implementării SDL	→					
2. Elaborarea design-ului evaluării (metodologia de evaluare detaliată)	→					
3. Derularea evaluării propriu-zise			→			
4. Redactarea raportului de evaluare				→		
5. Transmiterea și comunicarea rezultatelor primei evaluări					→	

1.4. Prezentarea echipei de evaluatori

Având în vedere că Strategia de Dezvoltare Locală 2017-2023 a fost elaborată de personalul Compartimentului Administrativ al GAL, s-a optat pentru auto-evaluarea implementării SDL, conform atribuțiilor evidențiate în fișele de post.

Echipa de elaborare a prezentului raport este alcătuită din cei doi experți ai GAL care au participat la sesiunile de instruire menționate mai sus coordonați de managerul GAL :

Radu Aurel – responsabil tehnic (RT-5), în calitate de evaluator 1, responsabil de evaluare a implementării SDL 2017-2023

Chirișescu Vergina – responsabil tehnic (RT-3), în calitate de evaluator 2

Radu Tudor – manager GAL, coordonator al procesului de evaluare.

Responsabilități pentru realizarea evaluării implementării SDL

Activitatea	Funcțiile responsabilului de evaluare	Funcțiile Consiliului Director
Elaborarea planului de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> elaborarea planului de evaluare 	<ul style="list-style-type: none"> contribuie la definirea cadrului întrebărilor de evaluare sprijină pregătirea planului de evaluare
Colaborarea cu evaluatorii pe parcursul derulării evaluării	<ul style="list-style-type: none"> monitorizează și sprijină derularea evaluării organizează reuniunile Consiliului Director pentru analiza versiunilor de lucru și versiunii finale ale raportului de evaluare 	<ul style="list-style-type: none"> conduce dialogul metodologic cu evaluatorii și emite opinii (sugestii, recomandări) privind metodologia detaliată de evaluare facilitează colectarea și schimbul de informații necesare evaluării, atât în cadrul GAL cât și cu actorii locali se întrunește pentru analiza versiunilor de lucru și versiunii finale ale raportului de evaluare ia decizii în cazul în care sunt necesare măsuri de corecție ale procesului de evaluare
Verificarea calității evaluării	<ul style="list-style-type: none"> contribuie la asigurarea calității evaluării și verifică această calitate conform grilei de calitate 	<ul style="list-style-type: none"> contribuie la asigurarea calității evaluării și verifică această calitate conform grilei de calitate (prezentată în Anexa nr.1)
Comunicarea rezultatelor evaluării	<ul style="list-style-type: none"> diseminarea rezultatelor evaluării 	<ul style="list-style-type: none"> promovează dialogul între factorii interesați, cu privire la procesul și rezultatele evaluării sprijină activitatea de diseminare a rezultatelor evaluării

La nivelul echipei de elaborare a prezentului raport, activitatea de **evaluare a implementării SDL 2017-2023** (evaluare în cele ce urmează) a fost abordată din perspectiva beneficiilor evaluării atât pentru succesul SDL 2017-2023 cât și pentru procesul de învățare din cadrul echipei tehnice a GAL.

Evaluarea a presupus implicarea, pe lângă personalul de execuție al Compartimentului Administrativ al GAL, a decidenților din cadrul GAL (Consiliul director) și a altor persoane care dețin informații importante pentru evaluare. Printre astfel de persoane un rol esențial l-au avut actorii locali (persoane

relevante din teritoriul GAL) care, datorită experienței practice din teritoriu, dețin informații indispensabile pentru o bună evaluare.

Abordarea participativă a evaluării

La nivelul GAL, s-a considerat că o abordare participativă a procesului evaluării implementării SDL este necesară pentru creșterea relevanței, credibilității și acceptabilității rezultatelor evaluării de către toți factorii interesați, atât din teritoriul GAL cât și de la AM PNDR.

Abordarea participativă a presupus implicarea (participarea) în procesul evaluării a factorilor interesați, în toate etapele evaluării : în etapa de planificare, în etapa de derulare a evaluării și în etapa de diseminare a rezultatelor evaluării.

Implicarea factorilor interesați în etapele procesului de evaluare a SDL

Etapa procesului de evaluare	Implicarea factorilor interesați
Planificarea evaluării	Implicarea Consiliului Director al GAL în planificarea evaluării. Coordonarea activităților de evaluare, prin prezentarea către Consiliul Director a planului evaluării și luarea în considerare a observațiilor formulate. Implicarea în planificarea evaluării și a altor diverși factori interesați de evaluare, aspect important atât pentru formularea întrebărilor de evaluare, cât și pentru implementarea ulterioară a evaluării.
Derularea evaluării	În cadrul derulării efective a procesului de evaluare au fost aplicate metodele și tehnicile de evaluare selectate pentru a răspunde întrebărilor de evaluare. În procesul de aplicare practică a metodelor și tehnicilor de evaluare s-a urmărit implicarea cât mai ridicată a tuturor factorilor interesați de pe plan local : parteneri GAL, beneficiari de proiecte, populație vizată prin proiecte, mediul de afaceri, mediul ONG etc. O parte dintre acești factori interesați au fost incluși în interviurile planificate, în focus grupuri, în ateliere de lucru, în sondaje etc. Abordarea participativă a presupus și colectarea de date și informații de la factorii interesați, precum și colectarea de opinii sau propuneri de soluții privind creșterea eficacității și eficienței SDL.
Diseminarea rezultatelor evaluării	Rezultatele evaluării fiind relevante pentru toți factorii interesați, aceștia au acces la raportul de evaluare, care este publicat pe website-ul GAL, fiind astfel disponibil pentru oricine dorește să îl consulte.

Consiliul Director al GAL are autoritate de decizie în ceea ce privește evaluarea implementării SDL. Activitatea aferentă evaluării implementării SDL a fost formalizată prin stabilirea clară a responsabilităților la nivelul GAL. Sarcina responsabilului de evaluare (responsabil tehnic RT-5) a fost de a elabora documente și metodologii și de a organiza dpdv științific întrunirile Consiliului Director care au abordat problematica evaluării implementării SDL și de a se asigura că aspectele discutate și deciziile din cadrul întrunirilor au fost înregistrate în cadrul minutelor de lucru și apoi puse în aplicare pe durata procesului de evaluare.

2. Rezumatul executiv

În această secțiune sunt prezentate concluziile întrebărilor de evaluare, astfel încât acestea să poată fi preluate ușor de către orice parte interesată de rezultatele primei evaluări a SDL. Echipa de evaluare a avut în vedere abordarea evaluării la nivelul PNDR 2014-2020 și corelarea evaluării SDL 2017-2023 cu cea a PNDR 2014-2020, ținând cont de structura, conținutul și logica de elaborare a rapoartelor de evaluare on-going a PNDR 2014-2020.

Această manieră de abordare a fost discutată și validată conceptual de dl.Perianu Eugen – Team Leader, proiect *Dezvoltarea capacității de evaluare și monitorizare a personalului instituțiilor implicate în implementarea PNDR 2014-2020*, la Grupul de Lucru LEADER din 22-23 ianuarie 2018 (<http://rndr.ro/evenimente-rndr/intalniri-grupuri-leader/item/399-intalnirea-gll-de-la-bucuresti-22-23-ianuarie-2019.html>).

I. TEMA DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL

Logica de intervenție a SDL 2016-2023

Întrebarea de evaluare nr.1 : În ce măsură logica de intervenție a SDL este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului GAL?

Având în vedere numărul mare de proiecte depuse, numărul mare de proiecte selectate, gradul ridicat de contractare al proiectelor selectate de GAL, valoarea publică totală a proiectelor contractate și stadiul implementării proiectelor contractate, se poate aprecia că logica de intervenție a SDL este:

Puțin relevantă	Relevantă	Foarte relevantă
		x

față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului GAL.

Întrebarea de evaluare nr.2 : Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza SDL?

În urma evaluării s-a constatat că obiectivele de dezvoltare rurală și prioritățile de dezvoltare rurală reflectă în mod coerent nevoile teritoriului GAL. Prin urmare, logica de intervenție a SDL este :

Puțin coerentă	Coerentă	Foarte coerentă
		x

și transpune nevoile identificate ale teritoriului GAL în obiective de dezvoltare rurală plauzibile. SDL prezintă o coerență internă ridicată și cele 4 DI ale SDL sunt profund interconectate în abordarea celor 12 nevoi ale teritoriului GAL.

II. TEMA DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL

Contribuția operațiunilor (proiectelor selectate de GAL) realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie

Întrebarea de evaluare nr.3 : Care este probabilitatea atingerii obiectivelor SDL 2017-2023 în viitor, având în vedere progresul proiectelor selectate de GAL înregistrat până la data evaluării?

Raportat la stadiul implementării SDL și progresul înregistrat pe durata primului contract subsecvent (care se va finaliza în 31 decembrie 2019), din analiza datelor disponibile la sediul GAL și a informațiilor prezentate mai sus și ținând cont de experiența și lecțiile învățate din implementarea SDL 2012-2015, se poate concluziona că probabilitatea atingerii obiectivelor SDL în viitor este :

Redusă	Medie	Ridicată
		x

III. TEMA DE EVALUARE - Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

Întrebarea de evaluare nr.4 : Ce beneficii au fost obținute în teritoriul GAL pe durata implementării SDL 2017-2023 datorită metodei LEADER ?

Raportat la perioada elaborării SDL 2016-2023 (noiembrie 2015-aprilie 2016), din analiza datelor disponibile la sediul GAL și a informațiilor prezentate mai sus, se poate aprecia că implementarea SDL 2017-2023 prin abordarea specifică LEADER a adus beneficii certe teritoriului GAL, membrilor GAL, firmelor din teritoriul GAL, cetățenilor din teritoriul GAL. Beneficiile obținute în teritoriul GAL pe durata implementării SDL 2017-2023 datorită metodei LEADER pot fi descrise prin :

- Percepția actorilor locali din teritoriul GAL privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER :

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
	x	

- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernancei la nivel local datorită aplicării metodei LEADER

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
	x	

IV. TEMA DE EVALUARE

Factorii de succes și de insucces ai implementării SDL 2017-2023

Întrebarea de evaluare nr.5 : Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele obținute?

În perioada 05.12.2016 – 01.10.2018, implementarea SDL 2017-2020 a fost influențată de următorii factori :

Factori interni (definiți ca fiind cei aflați în strânsă legătură cu procesul de implementare a SDL) :

Gradul de implicare în implementarea SDL a partenerilor GAL
Competențele și experiența profesională relevantă a angajaților Compartimentului Administrativ GAL
Ațiunile de animare a teritoriului derulate de angajații Compartimentului Administrativ în 2017 și 2018
Documente de accesare specifice măsurilor din SDL bine întocmite (ghid solicitant și anexe)
Proceduri de selecție (generală și specifice măsurilor) riguros întocmite și aplicate
Experiența anterioară a unora dintre membrii Consiliului Director și Comitetului de Selecție Proiecte
Calendar de implementare a activităților bine întocmit și respectat
Planificare judicioasă a lansării apelurilor de selecție
Aceiași experți au elaborat SDL și o și implementează (implementarea SDL cu resurse umane proprii)
SDL bine întocmită, conform nevoilor reale identificate în teritoriul GAL
Implicarea tuturor părților interesate în implementarea SDL (membrii GAL, Consiliul Director, UAT-urile din GAL, Compartimentul Administrativ, partenerii privați, potențialii solicitanți, beneficiari, cetățenii din teritoriu)

Factori externi (definiți ca fiind cei legați de contextul general de implementare a PNDR 2014-2020, de contextul socio-economic general) :

Colaborarea cu structurile județene, regionale și centrale ale AM PNDR (CDRJ Argeș) și AFIR (OJFIR Argeș, CRFIR 3 Târgoviște, AFIR central)
Dinamica actualizărilor cadrului procedural de implementare aferent SM 19.2 și 19.4 a PNDR 2014-2020
Gradul redus de atractivitate a unor măsuri din SDL, aspect identificat și la măsurile similare din PNDR 2014-2020
Accesul limitat la surse de finanțare pentru potențialii beneficiari
Beneficiari privați : dificultăți în aplicarea, gestionarea și raportarea aferente proiectelor

Gestionarea la nivelul GAL a acestor factori nu a influențat negativ procesul de implementare a SDL 2017-2023.

V. TEMA DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL

Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

Întrebarea de evaluare nr.6: În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în teritoriul GAL?

Având în vedere situația implementării SDL 2017-2023 la data aprobării Raportului de evaluare și rezultatele obținute, SDL 2017-2023 a sprijinit dezvoltarea locală în teritoriul GAL :

În mică măsură	În măsură medie	În mare măsură
		x

3. Contextul evaluării

3.1. Informații despre GAL

Sunt disponibile pe site-ul GAL asociat implementării SDL 2017-2023 (<http://gal-tinutulposadelor.ro/>) în special la secțiunile *Parteneriat* și *Teritoriu*.

Implementarea SDL 2012-2015 este descrisă pe <http://www.gal-tinutulposadelor.ro/old/>

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș
Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro
Telefon: 0348 52 03 89

SDL 2017-2023 continuă o parte dintre acțiunile SDL 2012-2015 care au adus plus-valoare în teritoriu și abordează unele acțiuni noi pentru teritoriu (ex. Infrastructură socială). Parteneriatul a decis să multiplice și promoveze conceptul LEADER în abordarea inovativă a unor probleme specifice teritoriului (ex. incluziunea socio-economică a cetățenilor români de etnie romă din teritoriul GAL).

SDL 2017-2023 este implementată cu resursele umane proprii ale GAL - membrii Compartimentului Administrativ al GAL, pentru toate procesele aferente implementării SDL, inclusiv cel de evaluare a implementării.

Managerul GAL și doi dintre actualii membri ai echipei tehnice a GAL au experiența implementării SDL 2012-2015, inclusiv a evaluării asociate implementării acesteia. Rezultatele evaluării implementării SDL 2012-2015 au fost avute în vedere la elaborarea SDL 2017-2023, dpdv al bunelor practici și al lecțiilor învățate.

În raport cu SDL 2012-2015, teritoriul GAL s-a extins cu încă 5 comune din Argeș, ajungând în prezent la 19 comune, toate din Argeș. În comparație cu restul GAL-urilor din Argeș, este GAL-ul cu cele mai multe comune (19, adică 20% din numărul comunelor din Argeș) și singurul doar cu comune dintr-un singur județ.

În prezent, GAL are 61 parteneri, dintre care 32 sunt membri fondatori, iar dintre aceștia, 12 sunt beneficiari ai SDL 2012-2015, constituind un exemplu de bună practică atât pentru comunitatea lor, cât și pentru întreg teritoriul GAL.

În perioada de programare 2007 - 2013, sprijinul financiar rambursat efectiv beneficiarilor GAL a reprezentat 88,95% din valoarea publică alocată SDL - 2.285.000 euro, sectorul privat absorbind peste 65% din fondul alocat.

3.2. Contextul strategiei de dezvoltare locală

Strategia de Dezvoltare Locală a fost elaborată în perioada ianuarie – aprilie 2016, de către actualii membri ai Compartimentului Administrativ, coordonați de managerul GAL, fără externalizări de activități.

SDL 2017-2023 este postată pe site-ul GAL - <http://gal-tinutulposadelor.ro/>, la secțiunea *SDL 2014-2020*, atât versiunea inițială (în forma selectată de AM PNDR) cât și versiunea actualizată, urmare a primei modificări complexe aprobată de AM PNDR în 27.11.2018 (pe parcursul derulării procesului de evaluare a implementării SDL).

Obiectivele de dezvoltare rurală ale SDL 2017-2023 sunt evidențiate la pct.5.2 din prezentul raport, în contextul formulării răspunsurilor de întrebările de evaluare. Perioada de timp acoperită de SDL este 2017 – 2023, conform acordului cadru încheiat cu CRFIR 3 Târgoviște în 05.12.2016.

Implementarea propriu-zisă a SDL 2017-2023 a început la 01.01.2017, aspect reflectat în Anexa V – Graficul de implementare a Contractului de finanțare subsecvent nr.1 încheiat cu CRFIR 3 Târgoviște la 05.12.2016.

Bugetul total alocat SDL 2017-2023 este de 3.642.439 euro din care 728.122 euro reprezintă cheltuieli de funcționare.

Alte informații relevante despre SDL 2017-2023 :

- nu există nici o măsură adresată partenerilor publici, în SDL 2012-2015 existând o măsură accesată de marea majoritate a acestora
- toate cele 11 măsuri sunt adresate partenerilor privați
- având în vedere nevoile prioritare ale teritoriului GAL, nu au fost prevăzute măsuri pentru scheme de calitate, broadband și asociativitate.

3.3. Informații relevante pentru înțelegerea contextului local dpdv al evaluării

Pe perioada elaborării SDL, având în vedere informațiile disponibile în acea perioadă cu privire la evaluare implementării SDL (doar în Planul de evaluare a Acordului de Parteneriat și în Ghidul solicitantului pentru participarea la selecția SDL – martie 2016), echipa de elaborare a SDL (aceeași cu cea care implementează SDL) a prevăzut și evaluare externă.

Doi angajați ai Compartimentului Administrativ al GAL au participat la cele două sesiuni de instruire organizate în 2018 în cadrul proiectului "Dezvoltarea capacității de evaluare și monitorizare a personalului instituțiilor implicate în implementarea PNDR 2014-2020".

De asemenea, în 20 august 2018 a apărut "Ghidul operational privind evaluarea implementării Strategiilor de Dezvoltare Locală" elaborate în cadrul proiectului "Dezvoltarea capacității de evaluare și monitorizare a personalului instituțiilor implicate în implementarea PNDR 2014-2020", ghid recomandat de Biroul de Evaluare din cadrul DGDR AM PNDR și prezentat la sesiunea de instruire din 26 septembrie 2018 (Modulul II).

Procesul de evaluare a SDL 2017-2023 este primul derulat la nivelul GAL, de complexitatea celui recomandat în Ghidul operațional și conform cu cerințele specifice ale evaluării ongoing la nivel de PNDR 2014-2020.

Până la data demarării procesului de evaluare în urma căruia a fost elaborat prezentul raport, SDL 2017-2023 nu a fost modificată nici o dată, în condițiile în care gradul de contractare la 01.10.2018 era de 44,87%.

4. Scopul și obiectivele evaluării

4.1. Scopul evaluării

Evaluarea reprezintă o analiză intensă, limitată în timp, care examinează de o manieră sistematică și obiectivă relevanța, eficiența, eficacitatea, impactul, sustenabilitatea, performanța, succesul SDL 2017-2023 și proiectelor selectate de GAL, aflate în implementare sau finalizate.

Evaluarea ne informează ce funcționează și ce nu funcționează și mai ales, de ce anume, și face recomandări pentru îmbunătățirea implementării și rezultatelor SDL 2017-2023.

Evaluarea implementării SDL 2017-2023 reprezintă o analiză aprofundată, cu caracter socio-economic, menită să identifice, să cuantifice și să demonstreze prin dovezi ceea ce s-a realizat, rezultatele obținute și schimbările generate, explicând principalele mecanisme care stau la baza acestor rezultate.

În contextul SDL 2017-2023, evaluarea este definită ca „procesul de analiză a măsurii în care obiectivele SDL 2017-2023 au fost atinse și cât de economic și eficient s-a întâmplat acest lucru”.

Evaluarea implementării SDL 2017-2023 este percepută la nivelul GAL FS-TP ca o componentă importantă a etapei de implementare a SDL.

Scopul evaluării este să detecteze aspectele cheie care trebuie și pot fi schimbate pentru creșterea relevanței, eficacității, eficienței, impactului SDL, a plus-valorii metodei LEADER etc.

Stabilirea scopului și obiectivelor evaluării implementării SDL a fost necesară pentru a răspunde întrebărilor :

La ce ne va servi evaluarea implementării SDL?

Cum dorim să o folosim?

Evaluăm pentru a explica sau a demonstra ce și cui anume?

De ce evaluăm? Pentru a explica ce?

- Cum și în ce măsură au fost obținute rezultatele **planificate**
- Cum și în ce măsură **abordarea LEADER** este eficientă comparativ cu alte instrumente
- Cum au fost **utilizate resursele**
- Care este **percepția beneficiarilor GAL**
- **Ce funcționează bine și ce nu**

Cui ?

- **DGDR AM PNDR**
- **Principalilor actori locali**
- **Partenerilor din cadrul GAL**
- **Consiliului director al GAL**
- **Echipei tehnice a GAL**

Evaluarea implementării SDL 2017-2023 a GAL FS-TP are mai multe obiective:

1. pentru a raporta și demonstra la diferite nivele, prin colectarea de informații și dovezi solide, modul în care s-a acționat, cum au fost utilizate resursele și ce rezultate și efecte au fost obținute prin implementarea SDL;
2. pentru a înțelege ce și cum funcționează sau de ce nu funcționează (factorii și mecanismele care influențează rezultatele SDL) contribuind astfel la identificarea unor eventuale măsuri de corecție pentru actuala SDL (pentru a îmbunătăți eficacitatea, eficiența, relevanța, impactul, sustenabilitatea acesteia) și la formularea de lecții utile pentru îmbunătățirea modului de proiectare și implementare ale strategiei viitoare;
3. analiza primelor “reacții” din teritoriul GAL la implementarea SDL în vederea unor eventuale realocări a unor resurse financiare între măsuri din SDL;
4. analiza modului de implementare a SDL în termeni de eficiență pentru îmbunătățirea gestionării implementării.

Numărul și tipul de factori interesați ai SDL 2017-2023 a GAL FS-TP și nevoile lor de informare cu privire la evaluarea implementării SDL este prezentat în următorul tabel. Nevoile descrise în cea de-a doua coloană trebuie înțelese în sensul în care fiecare categorie de factori interesați are nevoi de informare adiționale față de cele deja descrise pentru categoriile anterioare.

Această analiză de nevoi de informare cu privire la evaluarea implementării SDL constituie un mod de a reprezenta sintetic obiectivele evaluării. Căsuța evidențiată cu chenar roșu reprezintă ceea ce este considerat ca fiind “obiectivele minime ale evaluării implementării SDL”.

Analiza nevoilor de informare a diversilor factori interesați de evaluarea implementării SDL 2017-2023 a GAL FS-TP

Categoria de factori interesați	Informații furnizate de evaluarea implementării SDL 2017-2023
Entități implicate în implementarea și evaluarea PNDR 2014-2020 : - AM PNDR (Biroul Evaluare) - evaluatorul independent al PNDR 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> • Contribuția SDL la domeniul de intervenție 6B • Informații privind rezultatele și efectele obținute prin implementarea SDL • Modul în care abordarea LEADER a contribuit la obținerea rezultatelor și efectelor implementării SDL • Identificarea unor eventuale măsuri de corecție a SDL sau a implementării acesteia
Beneficiari ai SDL, alți factori interesați publici și privați la nivelul teritoriului GAL	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza modului de utilizare a resurselor, justificarea distribuției acestora la nivelul teritoriului GAL • Analiza contribuției GAL și a SDL la dezvoltarea teritoriului GAL
Partenerii din cadrul GAL, Consiliul director al GAL	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza primelor reacții din teritoriu la implementarea SDL, pentru o eventuală reorientare a resurselor financiare ale acesteia • Analiza percepției privind GAL și activitatea sa, la nivelul diversilor factori interesați de la nivelul teritoriului GAL • Lecții privind viitoarea SDL
Echipei tehnice a GAL	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea managementului implementării SDL, prin analiza activității administrative și de animare a GAL pentru a înțelege cum funcționează acestea și de ce.

Identificarea principalelor categorii de factori interesați ai evaluării a fost importantă pentru:

1. planificarea evaluării - stabilirea modului de implicare a acestor factori interesați în planificarea evaluării, acest aspect fiind important atât pentru formularea întrebărilor de evaluare, cât și pentru implementarea evaluării;
2. comunicarea rezultatelor evaluării - clarificarea grupurilor țintă ale comunicării și a nevoilor acestora contribuie la o planificare mai eficace a canalelor și modalităților de comunicare cu acestea.

4.2. Cum va fi folosită evaluarea

Procesul de evaluare are o serie de beneficii, contribuind la îmbunătățirea SDL 2017-2023, din punct de vedere al design-ului și implementării, la învățarea unor lecții utile pentru strategiile viitoare. Mai mult decât atât, evaluarea conduce la responsabilizarea echipei tehnice a GAL FS-TP și a organelor de conducere ale GAL cu privire la rezultatele SDL 2017-2023 și implicit a modului în care sunt utilizate fondurile alocate.

Între beneficiile evaluării putem enumera : îmbunătățirea capacității managementului SDL privind analiza și decizia; învățarea unor lecții utile pentru strategiile viitoare.

Utilizarea rezultatelor evaluării

Furnizarea dovezilor și informațiilor cu caracter strategic referitor la ceea ce s-a obținut și cum s-a obținut prin implementarea strategiei, în vederea îmbunătățirii ei.

4.3. Obiectivele evaluării

4.3.1. Obiectivele evaluării

- Analiza rezultatelor obținute și a motivelor pentru care rezultatele planificate au fost sau nu au fost atinse.
- Formularea de recomandări și de lecții învățate.

4.3.2. Focusul evaluării

- Compară rezultatele planificate cu cele efectiv atinse.
- Se concentrează asupra modalităților, motivațiilor și factorilor interni și externi care au influențat producerea lor.
- Analizează aspecte cheie în termeni de eficacitate, eficiență, efecte produse și sustenabilitate.

Evaluarea urmărește modalitatea de operare a strategiei, precum și efectele și rezultatele pe care le generează.

4.3.3. Frecvența evaluării

Periodică, conform cadrului procedural aplicabil SM 19.4 și conform precizărilor Biroului Evaluare din cadrul DGDR AM PNDR, prin intermediul metodelor și tehnicilor de evaluare folosite de către membrii echipei tehnice a GAL (autoevaluare). Evaluarea are un caracter periodic, fiind realizată numai în anumite momente ale ciclului SDL.

Evaluarea servește la exprimarea aprecierilor cu privire la activitățile realizate sau în curs de realizare, cât sunt de utile, eficace, eficiente sau sustenabile și analiza modului în care intervențiile realizate produc efecte sau nu.

Evaluarea ca exercițiu dedicat utilizează toate informațiile puse la dispoziție de monitorizare și analizează diferite aspecte la diferite niveluri ale SDL.

5. Metodologia de evaluare

Identifică și cuantifică performanțele (progresul rezultatelor) bazându-se pe datele din sistemul de monitorizare a SDL și pe informațiile culese prin metode și tehnici de evaluare și efectuează o cercetare asupra rezultatelor și efectelor obținute.

Abordarea planificării evaluării implementării SDL a presupus următoarele :

- Identificarea temelor generale de evaluare, clarificând totodată obiectivele și scopul evaluării;
- Definirea modul general de lucru, responsabilitățile privind procesul de evaluare, calendarul de lucru și modalitățile de selectare a evaluatorilor interni (personalul echipei tehnice a GAL);
- Furnizarea tuturor persoanelor implicate în pregătirea sau aprobarea planului de evaluare (membrii Consiliului Director al GAL, responsabilul cu evaluarea implementării SDL din cadrul echipei tehnice a GAL) o perspectivă de ansamblu privind evaluarea care se va desfășura.

Temele generale de evaluare a implementării SDL 2017-2023

Evaluarea intervenției publice (SDL 2017-2023) include următoarele teme generale:

RELEVANȚĂ - relevanța intervenției SDL față de nevoile socio-economice ale teritoriului GAL

EFICACITATE - măsura în care intervenția și-a atins sau e pe cale să își atingă obiectivele

EFICIENȚĂ - cât de eficient au fost utilizate resursele pentru obținerea rezultatelor

IMPACT - în ce măsură efectele obținute se datorează intervenției, distinct de alți factori sau alte intervenții care au influențat aceste efecte

SUSTENABILITATE - șansele ca rezultatele obținute să fie păstrate sau dezvoltate în viitor.

Tematica evaluării implementării SDL a fost definită pe mai multe niveluri. Mai întâi s-au stabilit temele generale ale evaluării (cele cinci detaliate în tabelul următor), urmate de întrebările de evaluare aferente fiecărei teme.

Având în vedere specificul abordării LEADER și al SDL 2017-2023, precum și recomandările Biroului Evaluare din cadrul DGDR AM PNDR din 21 septembrie 2018, temele obligatorii pentru prima evaluare a SDL (aferentă perioadei 5 decembrie 2016–1 octombrie 2018) sunt următoarele:

I. Logica de intervenție a SDL 2017-2023

II. Eficacitatea și eficiența operațiunilor realizate și contribuția lor la obținerea rezultatelor și a impactului prevăzute de strategie

III. Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

IV. Factorii de succes și de insucces

V. Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

TEMA	CE SE EVALUEAZĂ ÎN CADRUL TEMEI
Logica de intervenție a SDL 2017-2023	<ul style="list-style-type: none"> • Relevanța SDL față de nevoile și potențialul de dezvoltare din teritoriul GAL • Coerența internă și cu politicile de referință relevante
Eficacitatea și eficiența operațiunilor realizate și contribuția lor la obținerea rezultatelor și a impactului prevăzute de strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Gradul de atingere a rezultatelor planificate, a obiectivelor specifice și a impactului prevăzut prin strategia de dezvoltare locală • Contribuția operațiunilor finanțate la atingerea rezultatelor, obiectivelor, impactului planificat, distinct de alți factori externi strategiei (impactul poate fi evaluat la finalul implementării strategiei) • Eficiența costurilor înregistrate la nivelul operațiunilor finanțate
Valoarea adăugată datorată metodei LEADER	<ul style="list-style-type: none"> • Beneficiile obținute datorită abordării LEADER
Factorii de succes și de insucces	<ul style="list-style-type: none"> • Influența factorilor interni și externi asupra rezultatelor obținute prin implementarea SDL
Contribuția SDL la aria de intervenție 6B	<ul style="list-style-type: none"> • Contribuția efectivă a SDL la dezvoltarea locală în teritoriul GAL, conform criteriilor de evaluare și indicatorilor comuni aferenți ariei 6B

5.1. Descrierea metodelor și tehnicilor de evaluare folosite și justificarea acestora, corelat cu fiecare întrebare de evaluare

Pentru evaluarea SDL 2017-2023, la nivelul GAL a fost utilizat un **mix de metode și tehnici de evaluare cantitative și calitative**, care să asigure complementaritatea datelor obținute, pentru a asigura o înțelegere sporită a rezultatelor obținute prin intermediul fiecărei metode, respectiv tehnici utilizate.

Metodele și tehnicile cantitative și calitative au fost selectate funcție de cerințele AM PNDR (Biroul evaluare, Serviciul LEADER și Investiții Nonagricole) inclusiv cerința referitoare la termenul de transmitere a Raportului de evaluare (28 februarie 2019), precum și de prevederile cadrului procedural aferent implementării SM 19.4.

Metodele și tehnicile de evaluare considerate adecvate pentru evaluarea SDL 2017-2023 sunt prezentate în tabelul de mai jos, alegerea acestora făcându-se în funcție de specificul SDL 2017-2023, obiectivele evaluării, contextul implementării SDL, caracteristicile beneficiarilor selectați de GAL și cerințele AM PNDR cu privire la transmiterea raportului de evaluare etc.

Metodele și tehnicile utilizate sunt dintre cele detaliate în cadrul Anexei 2 a Ghidului operațional privind evaluarea implementării SDL.

Metode și tehnici utilizate pentru evaluarea SDL 2017-2023

Verificarea funcționării logicii de intervenție a strategiei
Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative
Interviul
Focus grupul
Observația
Atelierul de lucru

Metodele și tehnicile de evaluare au fost alese după ce au fost clarificate următoarele elemente :

- cadrul întrebărilor de evaluare (întrebare de evaluare – criteriile de evaluare – indicatori)
- sursele de informații necesare pentru a răspunde întrebărilor de evaluare

Cercetarea cantitativă - a presupus colectarea și analiza unor date cantitative (exemplu – valori înregistrate ale indicatorilor) documentate la sediul GAL. Din motive obiective, nu s-au putut colecta date prin interviuarea unui număr suficient de mare de persoane încât să poată fi analizate din punct de vedere statistic.

Dintre metodele și tehnicile cantitative posibil a fi utilizate s-a optat pentru :

- Ancheta (utilizând tehnica sondajului de opinie, având ca instrument chestionarul).

Cercetarea calitativă – a presupus colectarea de date cu ajutorul metodelor calitative, care nu au implicat nici o cuantificare. A presupus selecția subiecților de unde vor fi colectate informații, după gradul de relevanță al acestora pentru tema studiată sau după gradul de îndeplinire a unor condiții cerute de obiectivele evaluării. Cercetarea calitativă a presupus interviuarea unui număr relativ restrâns de persoane, datele obținute nefiind statistic reprezentative pentru populația teritoriului GAL. Aceste date au ajutat la înțelegerea în profunzime a atitudinilor, opiniilor, comportamentelor subiecților vizați sau grupurilor țintă din teritoriul GAL.

Dintre metodele și tehnicile calitative posibil a fi utilizate s-a optat pentru :

- observație;
- studiul de caz;
- ancheta (utilizând tehnica interviului sau focus-grupului, având ca instrumente ghidul de interviu, respectiv ghidul de focus-grup).

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș

Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro

Telefon: 0348 52 03 89

Alegerea metodelor și tehnicilor de evaluare a fost influențată de o serie de elemente obiective :

- tipul informației colectate – date cantitative sau calitative;
- tipul grupului țintă de la care se colectează informații (exemple : beneficiari direcți și indirecti ai proiectelor, parteneri GAL, reprezentanți ai sectorului privat, populația din teritoriul GAL etc.);
- disponibilitatea informației la diferitele surse avute în vedere (altele baza de date a GAL);
- fezabilitatea diverselor metode și tehnici de evaluare în contextul local și contextul specific SDL;
- etapa din ciclul implementării SDL - analiză pe parcurs (intermediară), după primii aproape 2 ani de implementare a SDL 2017-2023. Analiza prospectivă (ex-ante) a fost făcută pe perioada elaborării SDL (2016);
- nevoia de a asigura o analiză bazată pe o combinație de date cantitative și calitative;
- nevoia de a asigura o analiza bazată pe **triangularea surselor de date și a metodelor și tehnicilor de evaluare** utilizate;
- resursele disponibile (umane – echipa GAL și alte persoane implicate, materiale, financiare);
- expertiza disponibilă în cadrul echipei de evaluare (personalul din echipa tehnică a GAL).

Aplicarea metodelor și tehnicilor de evaluare utilizate a urmărit focalizarea pe acele date necesare pentru a răspunde întrebărilor de evaluare (conform criteriilor de evaluare și indicatorilor).

În situațiile în care au fost necesare compromisuri privind aplicarea metodelor de evaluare, datorită resurselor limitate, echipa de evaluare a avut în vedere următoarele abordări :

- ⇒ interviurile au fost limitate la un număr minim, cu persoanele cheie, celelalte persoane au participat la focus grupuri;
- ⇒ studiul documentelor a fost redus prin înlocuirea, acolo unde a fost posibil, cu interviuri și focus grupuri;
- ⇒ pentru verificarea funcționării logicii de intervenție a SDL, studiul de caz a fost esențial pentru a ilustra modul de funcționare a acestei logici.

5.2. Descrierea elementelor cheie ale evaluării – întrebările de evaluare specifice și comune, criteriile de evaluare, indicatori

Prima evaluare a implementării SDL a avut în vedere următoarele întrebări de evaluare comune obligatorii:

I. TEMA DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL

Logica de intervenție a SDL 2017-2023

I.1. Aspecte generale

La această temă am evaluat două aspecte, pentru fiecare fiind asociată câte o întrebare de evaluare:

- Relevanța SDL față de nevoile și potențialul de dezvoltare din teritoriul GAL
- Coerența internă și cu politicile de referință relevante.

Logica intervenției în programarea SDL 2017-2023 a fost elaborată având în vedere următoarele :

- Ghidul solicitantului pentru participarea la selecția SDL (2016),
- nevoile identificate în teritoriul GAL în perioada noiembrie 2015 – aprilie 2016,
- premisele pe care s-a bazat logica de intervenție în programarea SDL în raport cu perioada elaborării SDL (ianuarie – aprilie 2016)
- ipotezele referitoare la factorii externi care pot influența implementarea și succesul SDL
- elemente de context local, raportate la perioada elaborării SDL (ianuarie – aprilie 2016).

Logica intervenției în programarea SDL 2017-2023 evidențiată în strategia depusă și selectată este prezentată în tabelul de mai jos.

Obiectivele de dezvoltare rurală	Prioritățile de dezvoltare rurală	Domeniile de intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat	
Obiectivul de dezvoltare rurală 1 (ODR1) - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și crearea de locuri de muncă	Prioritatea de dezvoltare rurală 1 (PDR1) -	DI 1A. Sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă	M1 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole	locuri de muncă create = 7	
			M2 - Sprijin pentru activități neagricole în zonele rurale	locuri de muncă create = 7	
			M3- Investiții în prelucrarea/procesarea produselor din sectorul pomicol	locuri de muncă create = 3	
	Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale		DI 1B. Sprijinirea dezvoltării locale în teritoriului GAL	M4 - Promovarea și valorificarea potențialului natural, cultural, istoric, social, economic și turistic al teritoriului	număr de proiecte / acțiuni sprijinite
				M5 - Promovarea și valorificarea produselor tradiționale	număr de proiecte/ acțiuni sprijinite
				M6 - Investiții în infrastructura socială din teritoriul GAL	populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite
				M7 - Acțiuni pentru integrarea minorităților locale	populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite
Obiectivul de dezvoltare rurală 2 (ODR2) – Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL	Prioritatea de dezvoltare rurală 2 (PDR2)	DI 2A. Îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor, restructurarea și modernizarea și modernizarea exploatațiilor agricole	M9 - Investiții în active fizice pentru exploatații pomicole	exploatații pomicole / beneficiari sprijiniți	
			M10 - Investiții în active fizice pentru exploatații agricole	exploatații agricole / beneficiari sprijiniți	
	Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii din teritoriul GAL	DI 2B. Stimularea reînținerii generațiilor de fermieri	M8 - Sprijin pentru tinerii fermieri	exploatații agricole/ beneficiari sprijiniți	
			M11 - Sprijin pentru acțiuni de formare profesională și de dobândire de competențe	număr de proiecte / acțiuni sprijinite	

Activitatea de verificare a logicii de intervenție a SDL a fost efectuată în două etape :

Etapa 1 - verificarea cadrului strategic

Etapa 2 - verificarea structurii logice

Etapa 1 a fost realizată de echipa de evaluare, membrii echipei de evaluare participând activ la elaborarea SDL 2017-2023. În prima fază a etapei 1, echipa de evaluare a efectuat o analiză de birou, iar în finalul activității de verificare, echipa de evaluare a organizat un focus grup cu membrii Compartimentului Administrativ al GAL (alții decât cei din echipa de evaluare), aceștia fiind implicați în elaborarea SDL 2017-2023.

Focus grupul a fost organizat la sediul GAL, în decembrie 2018, înainte de aprobarea variantei finale a Planului de evaluare de către Consiliul Director al GAL și după ce GAL a primit aprobarea DGDR AM PNDR pentru prima modificare a SDL 2017-2023. Având în vedere complexitatea analizei, echipa de evaluare a decis că este suficientă și relevantă consultarea cu restul echipei tehnice a GAL.

Precizăm că membrii echipei de evaluare și ceilalți angajați ai Compartimentului Administrativ al GAL au participat activ, în mod direct, la campaniile de animare derulate în 2017 și 2018 în fiecare comună din cele 19 ale teritoriului GAL. De asemenea, pe toată perioada de evaluare, aceștia au avut discuții la sediul GAL cu cei care s-au arătat interesați de SDL (potențiali beneficiari, membrii GAL, actori relevanți din teritoriul GAL, primari de comune din teritoriul GAL, non-beneficiari, ONG-uri). Putem astfel concluziona că cei care au făcut această analiză sunt la curent cu nevoile reale ale teritoriului și cu dinamica acestor nevoi.

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș

Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro

Telefon: 0348 52 03 89

Este important de precizat că până la data de 01.10.2018, GAL nu a operat nici o modificare de SDL, indiferent de tipul acesteia (simplă, complexă). În 27.11.2018, s-a primit aprobarea AM PNDR pentru prima modificare a SDL (complexă), demers realizat de GAL cu ocazia realizării procesului de evaluare a SDL, așa cum este descris în prezentul raport.

Verificarea cadrului strategic a presupus în principal reanalizarea sistemului de obiective pentru a asigura o coerență și legături logice solide între elementele de pe diferitele niveluri :

Obiectivele de dezvoltare rurală	Prioritățile de dezvoltare rurală	Domeniile de intervenție	Măsuri incluse în SDL	Rezultate așteptate
----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------	-----------------------	---------------------

Aceasta s-a realizat făcând o comparație între relațiile conceptuale dintre nivelurile logicii de intervenție a SDL 2017-2023 de la momentul elaborării SDL și cele din perioada evaluării SDL, în raport de modul în care a decurs implementarea SDL până la 01.10.2018 și respectiv până la 31.12.2018.

După participarea la GLL din 22-23 ianuarie 2019 a celor doi evaluatori din cadrul echipei de evaluare, s-a luat decizia de a prezenta situația evoluției implementării SDL și pentru perioada 01.10 – 31.12.2018, mai ales că s-a înregistrat un progres semnificativ, putându-se astfel scoate în evidență niște tendințe importante pentru evoluția implementării SDL.

Etapă 2 a presupus analiza relevanței și coerenței logicii de intervenție a SDL 2017-2023. Această etapă a însemnat formularea răspunsurilor la întrebările de evaluare 1 și 2 de mai jos :

Întrebarea de evaluare nr.1 : *În ce măsură logica de intervenție a SDL este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului GAL?*

Întrebarea de evaluare nr.2 : *Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza SDL?*

I.2. Întrebarea de evaluare nr.1 : În ce măsură logica de intervenție a SDL este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului GAL?

Criterii de evaluare:

Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas la fel, s-au modificat
Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate, pentru a ține cont de dinamica acestor nevoi

Indicatori:

Numărul de nevoi din cadrul SDL revizuite
Numărul de măsuri din cadrul SDL revizuite

Conform discuției avute în 19 octombrie 2018 la sediul MADR cu experți ai Biroului Evaluare și ai Serviciului LEADER și Investiții Nonagricole din cadrul DGDR AM PNDR, măsuri *revizuite* în contextul evaluării implementării SDL înseamnă : măsuri eliminate, măsuri nou introduse sau măsuri ale căror fișe au fost modificate.

În aprecierea echipei de evaluare și cu acordul Consiliului Director al GAL, răspunsul la întrebarea de evaluare nr.1 privind relevanța logicii de intervenție a SDL 2017-2023 este :

Puțin relevantă	Relevantă	Foarte relevantă
		x

Justificarea acestui răspuns este detaliată mai jos, având în vedere aceleași 7 secțiuni abordate de evaluatorul independent al PNDR 2014-2020 (*Evaluarea on-going a PNDR 2014-2020 în perioada 2017- 2020*) în ultimul studiu de evaluare disponibil (*Studiul de evaluare I – RAI 2016, versiunea III, septembrie 2017*), studiu postat pe

<http://www.madr.ro/pndr-2014-2020/implementare-pndr-2014-2020/evaluare-pndr-2014-2020/rapoarte-de-evaluare.html>

astfel :

Secțiunea 1: Nevoile socio-economice ale teritoriului GAL din perioada elaborării SDL

Secțiunea 2: Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatori

Secțiunea 3: Metode aplicate

Secțiunea 4 : Valoarea cantitativă a indicatorilor și sursele de date

Secțiunea 5: Problemele întâmpinate care au influențat validitatea și fiabilitatea concluziilor rezultate din evaluare

Secțiunea 6: Răspunsul la întrebarea de evaluare

Secțiunea 7: Concluzii și recomandări

Secțiunea 1: Nevoile socio-economice ale teritoriului GAL din perioada elaborării SDL

Nevoile prioritare de dezvoltare locală specifice teritoriului GAL identificate prin analiza SWOT a SDL sunt următoarele :

- N1. Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL;
- N2. Stimularea și sprijinirea inițiativelor private, în toate domeniile de activitate;
- N3. Reducerea riscului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile din teritoriul GAL;
- N4. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială pentru comunitățile rome din teritoriul GAL;
- N5. Punerea în valoare a patrimoniului natural, cultural și turistic;
- N6. Valorificarea resurselor locale și promovarea specificității locale;
- N7. Creșterea vizibilității produselor din teritoriul GAL.
- N8. Creșterea investițiilor în active fizice în agricultură și în sectorul de prelucrare a produselor alimentare pentru desfășurarea de activități agricole moderne;
- N9. Creșterea productivității terenurilor;
- N10. Creșterea valorii adăugate a produselor pomicole prin procesarea lor;
- N11. Reîntinerirea generațiilor de fermieri;
- N12. Cunoștințe adecvate în rândul tinerilor fermieri.

Aceste nevoi au fost transpuse în măsurile din SDL, în sensul că sprijinul acordat în cadrul măsurilor va contribui la satisfacerea nevoilor, ceea ce asigură coerența internă a SDL.

Nevoile selectate au fost considerate prioritare pentru intervenția prin SDL și sunt susținute prin măsurile din SDL.

Măsuri	N1	N2	N3	N4	N5	N6	N7	N8	N9	N10	N11	N12
M1 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole	x	x										
M2 - Sprijin pentru activități neagricole în zonele rurale	x	x										
M3- Investiții în prelucrarea/procesarea produselor din sectorul pomicol		x						x		x		
M4 - Promovarea și valorificarea potențialului natural, cultural, istoric, social, economic și turistic al teritoriului					x	x						
M5 - Promovarea și valorificarea produselor tradiționale						x	x					
M6 - Investiții în infrastructura socială din teritoriul GAL			x									
M7 - Acțiuni pentru integrarea minorităților locale				x								
M9 - Investiții în active fizice pentru exploatații pomicole									x			
M10 - Investiții în active fizice pentru exploatații agricole								x	x			
M8 - Sprijin pentru tinerii fermieri											x	
M11 - Sprijin pentru acțiuni de formare profesională și de dobândire de competențe											x	x

Notă : măsuri eliminate din SDL, urmare a aprobării AM PNDR din 27.11.2018.

După demararea în octombrie 2018 a procesului de evaluare a implementării SDL, ca rezultat al acestui proces obținut chiar pe durata procesului de evaluare, urmare a recomandărilor echipei de evaluare, organele de conducere ale GAL au aprobat demersurile aferente primei modificări a SDL.

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-ȚinutulPosadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș

Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro

Telefon: 0348 52 03 89

Acestea au fost initiate de GAL în noiembrie 2018 și aprobate de MADR – DGDR AM PNDR în 27.11.2018. Printre modificările SDL se numără și revizuirea măsurilor M3, M5 și M9, în sensul eliminării lor din SDL.

Secțiunea 2: Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatorii de evaluare

Întrebarea de evaluare nr.1 : *În ce măsură logica de intervenție a SDL este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului GAL?*

Criterii de evaluare	Indicatori de evaluare
Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas la fel, s-au modificat	Numărul de nevoi din cadrul SDL revizuite
Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate, pentru a ține cont de dinamica acestor nevoi	Numărul de măsuri din cadrul SDL revizuite

Sursele de informații necesare pentru a răspunde întrebării de evaluare :

- sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL (afereat atât SM 19.2 cât și SM 19.4)
- informațiile colectate cu ocazia campaniilor de animare din 2017 și 2018 de către personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL
- informațiile colectate de la membrii Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 3: Metode aplicate

Răspunsul la întrebarea comună de evaluare nr.1 se bazează pe utilizarea unui mix de instrumente metodologice cantitative și calitative, și anume:

- recenzia SDL 2017-2023 (ca document de programare), manuale și instrucțiuni aferente SM 19.4 și SM 19.2 elaborate de AM PNDR și AFIR
- analiza datelor din sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL referitoare la progresul măsurilor din SDL;
- interviuri cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL, altul decât persoanele din echipa de evaluare;
- focus grup cu implicarea și a membrilor Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 4 : Valoarea cantitativă a indicatorilor de evaluare și sursele de date

Cuantificarea indicatorilor de evaluare se bazează pe date colectate prin sistemul propriu (intern) al GAL de monitorizare a SDL.

Indicatori de evaluare	Situația la 01.10.2018	Situația la 12.12.2018 (data aprobării de Consiliul Director GAL a Planului de evaluare)
Numărul de nevoi din cadrul SDL revizuite	0	0
Numărul de măsuri din cadrul SDL revizuite	0	3 (măsurile M3, M5 și M9 au fost eliminate din SDL conform aprobării din 27.11.2018 a DGDR AM PNDR)

Secțiunea 5: Problemele întâmpinate care au influențat validitatea și fiabilitatea concluziilor rezultate din evaluare

Echipa de elaborare nu a întâmpinat probleme care să influențeze validitatea și fiabilitatea rezultatelor evaluării. Colectarea de informații calitative a fost realizată prin intermediul interviurilor cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL (altul decât persoanele din echipa de evaluare) și a unui focus grup cu implicarea și a unor membri ai Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 6: Răspunsul la întrebarea de evaluare

Pentru măsurile M3/1A/6A (2 apeluri de selecție lansate, unul în 2017 și unul în 2018), M5/1B/6B (un apel de selecție lansat în 2018) și M9/2A/2A (2 apeluri de selecție lansate, unul în 2017 și unul în 2018) nu s-a depus nici un proiect.

Deși cele 3 măsuri au fost promovate în două campanii de promovare desfășurate în anii 2017 și 2018, nu s-au înregistrat cereri de finanțare, principalul motiv identificat fiind intensitatea sprijinului de 50% considerat prea mare pentru dimensiunea economică a fermelor și gradul de eficiență și profitabilitate.

Activitățile economice desfășurate în fermele de familie sau în micile ferme comerciale se bazează pe resursele de furajare ce se găsesc pe pajiștile prealpine sau alpine din teritoriul GAL din zona de nord.

La data conceperii (ianuarie – aprilie 2016) și aprobării SDL (august 2016) se propunea organizarea producătorilor mici, dezvoltarea dotărilor mecanice, a bazei genetice a animalelor din fermă, a depozitelor pentru fructe etc care să conducă la creșterea productivității, modernizarea fermelor și orientarea către piață a produselor obținute. Pe parcursul implementării au lipsit inițiativele de organizare, structurile de consultanță județene din aparatul ministerului agriculturii s-au reorganizat dar fără eficiență pentru producători.

În contextul demarării evaluării implementării SDL în octombrie 2018, necesitatea modificării SDL prin eliminarea celor 3 măsuri a apărut ca urmare a situației de fapt expuse mai sus și a discuțiilor avute cu ocazia activităților de animare din 2017 și 2018 cu potențiali solicitanți din care a rezultat ca lipsa resurselor financiare proprii pentru cofinanțare cât și lipsa vocației și cunoștințelor tehnice pentru alcatuirea unor planuri de finanțare sau pentru accesarea unor împrumuturi bancare ce fac imposibilă dezvoltarea unui interes pentru investiții în fermă.

Calea de dezvoltare identificată în etapele de promovare a măsurilor este finanțarea unor măsuri nonagricole prin care se dezvoltă activități alternative celor agricole și cu un grad redus de risc. Oportunitatea eliminării celor 3 măsuri a fost corelată cu numărul mare de proiecte depuse în cadrul apelurilor lansate pentru măsurile M1/1A/6A și M8/2B/2B precum și de interesul manifestat de solicitanții acestor măsuri ale căror proiecte au fost eligibile și neselectate precum și de către alți potențiali solicitanți ai acestor măsuri.

Prin propunerea de eliminare a celor 3 măsuri, cele două obiective de dezvoltare rurală ale SDL pot fi îndeplinite astfel :

ODR1 – Dezvoltarea economică a teritoriului și crearea de locuri de muncă, prin măsurile M1/1A/6A, M2/1A/6A, M4/1B/6B, M6/1B/6B și M7/1B/6B.

ODR2 – Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL, prin măsurile M8/2B/2B, M10/2A/2A și M11/2B/2B.

În perioada derulării evaluării propriu-zise (decembrie 2018 - ianuarie 2019) situația aferentă măsurilor care sunt planificate a contribui la cele două obiective de dezvoltare rurală ale SDL este următoarea :

ODR1 – Dezvoltarea economică a teritoriului și crearea de locuri de muncă

Măsura	Număr de proiecte depuse la GAL până la 01.10.2018	Număr de proiecte selectate de GAL până la 01.10.2018	Număr de proiecte contractate până la 01.10.2018	Număr de proiecte aflate în implementare la 01.10.2018
M1	11	10	8	1
M2	10	6	6	6
M4	2	1	-	-
M6	2	1	-	-
M7	-	-	-	-
TOTAL	25	18	14	7

Măsura M3/1A/6A - 2 apeluri de selecție lansate, unul în 2017 și unul în 2018

Măsura M5/1B/6B - un apel de selecție lansat în 2018

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș

Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro

Telefon: 0348 52 03 89

Măsura M7/1B/6B - primul apel de selecție va fi lansat în 2019

Evoluția implementării SDL în perioada 01.10.2018 – 31.12.2018

Măsura	Număr de proiecte selectate de GAL până la 01.10.2018	Număr de proiecte selectate la GAL în intervalul 01.10 - 31.12.2018	Număr de proiecte contractate până la 01.10.2018	Număr de proiecte contractate în intervalul 01.10 - 31.12.2018
M1	10	-	8	2
M4	0	1	-	-

ODR2 – Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL

Măsura	Număr de proiecte depuse la GAL până la 01.10.2018	Număr de proiecte selectate de GAL până la 01.10.2018	Număr de proiecte contractate până la 01.10.2018	Număr de proiecte aflate în implementare la 01.10.2018
M8	15	12	3	12
M10	1	1	-	-
M11	-	-	-	-
TOTAL	16	13	3	12

Măsura M9/2A/2A - 2 apeluri de selecție lansate, unul în 2017 și unul în 2018.

Măsura M11/2B/2B - primul apel de selecție va fi lansat în 2019

Evoluția implementării SDL în perioada 01.10.2018 – 31.12.2018

Măsura	Număr de proiecte selectate de GAL până la 01.10.2018	Număr de proiecte selectate la GAL în intervalul 01.10 - 31.12.2018	Număr de proiecte contractate până la 01.10.2018	Număr de proiecte contractate în intervalul 01.10 - 31.12.2018
M8	12	3	4	8
M10	1	-	-	-

Având în vedere informațiile de mai sus (numărul mare de proiecte depuse, numărul mare de proiecte selectate, gradul ridicat de contractare al proiectelor selectate de GAL, valoarea publică totală a proiectelor contractate, stadiul implementării proiectelor contractate) se poate aprecia că logica de intervenție a SDL este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului GAL. Nevoile teritoriului GAL nu s-au modificat, iar revizuirea măsurilor din SDL (3 măsuri din cele 11 în total) a fost urmare nu a modificării nevoilor ci pentru a valorifica o oportunitate în contextul situației descrise mai sus. Întregul demers de revizuire a celor 3 măsuri (în sensul eliminării lor și realocării sumelor disponibilizate astfel către măsuri care contribuie la același ODR) a fost gestionat în mod participativ.

Parteneriatul și membrii ai Compartimentului Administrativ (inclusiv ai echipei de evaluare) au ținut cont și valorizat experiența implementării SDL 2012-2015, când a fost necesară o revizuire a măsurilor pe parcursul implementării SDL.

În accepțiunea echipei de evaluare, se consideră proiecte în implementare proiectele pentru care beneficiarul a solicitat cel puțin o cerere de plată care a fost instrumentată de către AFIR.

Secțiunea 7: Concluzii și recomandări

Echipele de evaluare au constatat că nevoile teritoriului din perioada evaluării (bazate pe rezultatele obținute până la data de 01.10.2018 și pe evoluția semnificativă a implementării SDL din perioada 01.10.2018 și până la data aprobării variantei finale a prezentului raport de evaluare – 30 ianuarie 2019) au rămas aceleași cu cele din perioada elaborării SDL 2017-2023.

Concluzia echipei de evaluare este că SDL 2017-2023 și-a menținut relevanța în raport cu nevoile și potențialul de dezvoltare din teritoriul GAL, ceea ce demonstrează că logica intervenției SDL a fost bine stabilită în 2016, că nevoile teritoriului GAL au fost riguros identificate și că potențialul teritoriului a fost bine definit. Numărul mare de proiecte depuse și stadiul implementării SDL dovedesc această corelare.

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș

Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro

Telefon: 0348 52 03 89

Echipele de evaluare aduce în atenție următorul set de recomandări, care vizează menținerea pe toată durata implementării SDL 2017-2023 a relevanței SDL față de nevoile și potențialul de dezvoltare din teritoriul GAL, menținerea relevanței logicii de intervenție a SDL, urmărind în final creșterea eficacității SDL privind adresarea nevoilor din teritoriul GAL :

a. recomandări generale (aplicabile și contractelor subsecvente 2 și 3) :

- stabilirea ca obiectiv permanent al Compartimentului Administrativ al GAL a revederii periodice a logicii de intervenție a SDL, pentru menținerea relevanței logicii de intervenție în raport cu nevoile din teritoriul GAL, cel puțin la începutul fiecăruia dintre contractele subsecvente 2 și 3, în special la începutul contractului subsecvent 2 în situația în care GAL va primi o finanțare publică suplimentară)
- o analiză periodică a nevoilor teritoriului GAL, în special în perioada de finalizare a contractelor subsecvente nr.1 și 2, pentru actualizarea lor, dacă va fi cazul, funcție și de implementarea SDL
- ca obiectiv strategic și de valorizare a muncii derulate în implementarea SDL 2017-2023, echipa Compartimentului Administrativ al GAL să aibă în vedere corelarea SDL 2017-2023 (dpdv al logicii de intervenție) cu viitoarea SDL (2024-2031)
- stabilirea ca obiectiv permanent pe durata următoarelor două contracte subsecvente (2020-2021 și 2022-2023) îmbunătățirea logicii de intervenție a SDL prin :
- verificarea fezabilității activităților raportat la resursele financiare care vor fi disponibile prin contractele subsecvente 2 și 3, la începutul implementării acestora (în special a contractului subsecvent nr.2, când este posibil ca MADR – DGDR AM PNDR să suplimenteze suma alocată SDL 2017-2023)
- verificarea măsurii în care activitățile prevăzute sunt încă relevante în condițiile unor nevoi dinamice la nivelul teritoriului GAL (în raport cu perioada elaborării SDL), dacă vor apare nevoi noi sau o parte din cele 12 nevoi actuale vor trebui revizuite
- preocuparea permanentă pentru identificarea unor modalități de îmbunătățire a implementării SDL
- în cazul unei posibile revizuirii a logicii de intervenție a SDL (în situația în care, asociat contractului subsecvent nr.2, MADR – DGDR AM PNDR va suplimenta suma alocată SDL 2017-2023), să fie avută în vedere o eventuală reorientare a activităților viitoare ale SDL

b. recomandări specifice pentru perioada rămasă de implementat din contractul subsecvent 1:

- revizuirii ale măsurilor din SDL (în sensul eliminării celor neaccesate) și reorientării fondurilor către măsurile din SDL pentru care a existat un interes deosebit. **Această recomandare a fost pusă în aplicare pe durata procesului de evaluare a SDL, fiind materializată în prima modificare a SDL.**

1.3. Întrebarea de evaluare nr.2 : Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza SDL?

Coerența în contextul SDL 2017-2023

Definiția coerenței în contextul programării în perioada 2014-2020 conform „Documentului orientativ privind evaluarea ex-ante” al Comisiei Europene include două elemente :

- obiectivele specifice ale programului sunt aliniate cu provocările și nevoile identificate în raport cu Strategia Europa 2020, și
- li se dă o pondere corespunzătoare în cadrul programului.

Adaptând această definiție la contextul SDL 2017-2023, echipa de evaluare a considerat că evaluarea coerenței interne a SDL presupune analiza următoarelor două elemente :

- măsurile prevăzute în SDL (care sunt planificate a contribui la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare rurală ale SDL) sunt aliniate cu nevoile teritoriului GAL (adică reflectă în mod coerent nevoile identificate, respectiv măsurile din SDL sunt strâns legate și armonizate cu nevoile teritoriului GAL)
- acestor măsuri li s-a dat o pondere corespunzătoare în cadrul SDL (adică, dacă există o coerență a alocării bugetare pe măsurile din SDL, în sensul că alocarea financiară pe măsuri este strâns legată și armonizată cu nevoile teritoriului).

Echipa de evaluare a avut în vedere armonizarea sensului coerenței SDL cu sensul care reiese din *Studiul de evaluare I – RAI 2016* (septembrie 2017) aferent EVALUĂRII ON-GOING A PNDR 2014-2020 ÎN PERIOADA 2017-2020 și din Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020.

În acest context, următoarele **criterii de evaluare** recomandate la activitățile derulate de AM PNDR în perioada 2018-2019 pentru GAL-urile din România (de către Biroul Evaluare și RNDR – ultima activitate fiind GLL din 22-23 ian 2019, București) :

- Sunt activitățile (măsuri, proceduri, activități de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie)?
- Sunt definiți indicatori de realizare adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute (specificali, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți)?
- Sunt rezultatele așteptate clar definite?

au fost revizuite de echipa de evaluare astfel :

- Sunt măsurile prevăzute în cadrul SDL și resursele financiare alocate fiecărei măsurii suficiente pentru a genera rezultatele așteptate (indicatorii de rezultat prevăzuți în SDL)?
- Sunt definiți indicatorii de rezultat adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute (specificali, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți)?

Precizăm că în lista de întrebări obligatorii recomandate de Biroul Evaluare din cadrul AM PNDR nu sunt precizați și indicatori de evaluare.

Indicatori de evaluare :

Având în vedere stadiul implementării SDL și datele și informațiile disponibile, au fost aleși indicatorii :

- Numărul de măsuri din SDL care au contribuit la realizarea indicatorilor de rezultat prevăzuți în SDL (indicatori estimați a se realiza pe baza proiectelor selectate de GAL și contractate la AFIR)
- Numărul de măsuri din SDL cu o alocare financiară mai mică decât valoarea proiectelor eligibile selectate de GAL, raportat la stadiul implementării SDL la 01.10.2018.

În aprecierea echipei de evaluare și cu acordul Consiliului Director al GAL, răspunsul la întrebarea de evaluare nr.2 privind coerența logicii de intervenție care stă la baza SDL 2017-2023 este :

Puțin coerentă	Coerentă	Foarte coerentă
		x

Justificarea acestui răspuns este detaliată mai jos, având în vedere aceleași 7 secțiuni abordate de evaluatorul independent al PNDR 2014-2020 în ultimul studiu de evaluare disponibil.

Secțiunea 1: Lista măsurilor din SDL 2017-2023

Măsuri	Indicatori de rezultat planificați în SDL	Indicatori de rezultat preconizați a se realiza (estimați în raport cu situația de la 01.10.2018, proiecte contractate la AFIR)	Indicatori de rezultat preconizați a se realiza (estimați în raport cu situația de la 31.12.2018, proiecte contractate la AFIR)
M1 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole	locuri de muncă create = 7	locuri de muncă create = 10	locuri de muncă create = 12
M2 - Sprijin pentru activități neagricole în zonele rurale	locuri de muncă create = 7	locuri de muncă create = 9,5	locuri de muncă create = 9,5
~~M3 - Investiții în prelucrarea/procesarea produselor din sectorul pomicol (măsură eliminată din SDL)~~	locuri de muncă create = 3	locuri de muncă create = 3	locuri de muncă transferate la M1
M4 - Promovarea și valorificarea potențialului natural, cultural, istoric, social, economic și turistic al teritoriului	număr de proiecte / acțiuni sprijinite	număr de proiecte / acțiuni sprijinite	număr de proiecte / acțiuni sprijinite

M5 – Promovarea și valorificarea produselor tradiționale (măsură eliminată din SDL)	număr de proiecte/ acțiuni sprijinite	număr de proiecte/ acțiuni sprijinite	-
M6 - Investiții în infrastructura socială din teritoriul GAL	populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite	populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite	populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite
M7 - Acțiuni pentru integrarea minorităților locale	populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite	populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite	populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite
M9 – Investiții în active fizice pentru exploatații pomicole (măsură eliminată din SDL)	exploatații pomicole / beneficiari sprijiniți	exploatații pomicole / beneficiari sprijiniți	exploatații pomicole / beneficiari sprijiniți
M10 - Investiții în active fizice pentru exploatații agricole	exploatații agricole / beneficiari sprijiniți	exploatații agricole / beneficiari sprijiniți	exploatații agricole / beneficiari sprijiniți
M8 - Sprijin pentru tinerii fermieri	exploatații agricole/ beneficiari sprijiniți	4	12
M11 - Sprijin pentru acțiuni de formare profesională și de dobândire de competențe	număr de proiecte / acțiuni sprijinite	număr de proiecte / acțiuni sprijinite	număr de proiecte / acțiuni sprijinite

Din tabelul de mai sus reiese faptul că la toate măsurile din SDL la care GAL a selectat proiecte indicatorii de realizare preconizați a se realiza sunt îndepliniți sau chiar depășiți (măsurile M1 și M2)

Secțiunea 2: Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatorii de evaluare

Întrebarea de evaluare : cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza SDL ?

Criteriile de evaluare	Indicatorii de evaluare
Sunt măsurile prevăzute în cadrul SDL și resursele financiare alocate fiecărei măsuri suficiente pentru a genera rezultatele așteptate (indicatorii de rezultat prevăzuți în SDL)?	Numărul de măsuri din SDL care au contribuit la realizarea indicatorilor de rezultat prevăzuți în SDL (indicatori estimați a se realiza pe baza proiectelor selectate de GAL și contractate la AFIR)
Sunt definiți indicatorii de rezultat adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute (specifci, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți) ?	Numărul de măsuri din SDL cu o alocare financiară mai mică decât valoarea proiectelor eligibile selectate de GAL, raportat la stadiul implementării SDL la 01.10.2018.

Sursele de informații necesare pentru a răspunde întrebării de evaluare :

- sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL (aferent atât SM 19.2 cât și SM 19.4)
- informațiile colectate cu ocazia campaniilor de animare din 2017 și 2018 de către personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL
- informațiile colectate de la membrii Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 3: Metode aplicate

Răspunsul la întrebarea comună de evaluare nr.2 se bazează pe utilizarea unui mix de instrumente metodologice cantitative și calitative, și anume:

- analiza documentară/recenzia SDL 2017-2023 (ca document de programare) – activitate de bază
- analiza datelor din sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL referitoare la progresul măsurilor din SDL;
- interviuri cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL, altul decât persoanele din echipa de evaluare;
- focus grup cu implicarea și a membrilor Consiliului Director al GAL
- discuții telefonice cu beneficiarii selecțai de GAL care au încheiat contracte de finanțare cu AFIR.

Secțiunea 4 : Valoarea cantitativă a indicatorilor și sursele de date

Cuantificarea indicatorilor de evaluare se bazează pe date colectate prin sistemul propriu (intern) al GAL de monitorizare a SDL (specific SM 19.4 și SM 19.2).

Indicatori de evaluare	Situația la 01.10.2018	Situația la 31.12.2018
Numărul de măsuri din SDL care contribuie la indicatorii de rezultat prevăzuți (indicatori estimați a se realiza pe baza proiectelor selectate de GAL și contractate la AFIR)	3	3
Numărul de măsuri din SDL cu o alocare financiară mai mică decât valoarea proiectelor eligibile selectate de GAL	3	3 (neluând în calcul măsurile M3, M5 și M9, eliminate din SDL conform aprobării din 27.11.2018 a DGDR AM PNDR)

Un efect direct al campaniilor de animare (componenta de promovare) asupra implementării SDL este faptul că la 3 din cele 6 măsuri pentru care GAL a selectat proiecte au fost depuse mai multe cereri de finanțare decât numărul de proiecte finanțabile.

În urma evaluării și selecției la nivelul GAL a proiectelor depuse, situația la 01.10.2018 este următoarea:

P	Măsura	Valoare alocată /măsură (Euro)	Număr de apeluri lansate (2017-2018)	Proiecte depuse	Proiecte eligibile selectate	Proiecte eligibile neselectate	Valoare selectată (euro)	Valori disponibile (euro)
1	M1/1A/6A	1.000.000,00	1	11	10	1	999.202,00	798,00
1	M2/1A/6A	420.000,00	1	10	6	4	380.000,00	40.000,00
4	~~M3/1A/6A~~	~~200.000,00~~	~~2~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~	~~0,00~~	~~200.000,00~~
1	M4/1B/6B	200.000,00	2	2	0	0	0,00	200.000,00
4	~~M5/1B/6B~~	~~100.000,00~~	~~1~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~	~~0,00~~	~~100.000,00~~
1	M6/1B/6B	222.655,00	2	2	2	1	189.453,00	33.202,00
1	M7/1B/6B	15.599,00	-	-	-	-	0,00	0,00
2	M8/2B/2B	440.000,00	2	15	12	3	430.000,00	10.000,00
2	~~M9/2A/2A~~	~~150.000,00~~	~~2~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~	~~0,00~~	~~150.000,00~~
2	M10/2A/2A	150.000,00	2	1	1	0	49.980,00	100.020,00
2	M11/2B/2B	16.053,31	-	-	-	-	0,00	0,00

Măsură cu solicitări mai mari decât alocarea programată prin SDL.

Măsură cu solicitări mai mici decât alocarea programată prin SDL.

Măsură eliminate din SDL (aprobare AM PNDR din 27.11.2018)

Măsură cu o alocare echilibrată în raport cu valoarea proiectelor depuse

Măsuri nelansate la data finalizării prezentului raport de evaluare.

În urma evaluării și selecției la nivelul GAL a proiectelor depuse, situația la 31.12.2018 este următoarea:

P	Măsura	Valoare alocată / măsură (Euro)	Număr de apeluri lansate (2017-2018)	Proiecte depuse	Proiecte eligibile selectate	Proiecte eligibile neselectate	Valoare selectată (euro)
1	M1/1A/6A	1.000.000,00	1	11	10	1	999.202,00
1	M2/1A/6A	420.000,00	1	10	6	4	380.000,00
1	M4/1B/6B	200.000,00	2	2	1	-	100.000,00
1	M6/1B/6B	222.655,00	2	2	1	-	189.453,00
1	M7/1B/6B	15.599,00	-	-	-	-	0,00
2	M8/2B/2B	440.000,00	2	15	12	3	520.000,00
2	M10/2A/2A	150.000,00	2	1	1	0	49.980,00
2	M11/2B/2B	16.053,31	-	-	-	-	0,00

Secțiunea 5: Problemele întâmpinate care au influențat validitatea și fiabilitatea concluziilor rezultate din evaluare

Echipele de elaborare nu au întâmpinat probleme care să influențeze validitatea și fiabilitatea rezultatelor evaluării. Colectarea de informații calitative a fost realizată prin intermediul interviurilor cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL (altul decât persoanele din echipa de evaluare) și a unor discuții telefonice cu beneficiarii selecției de GAL care au încheiat contracte de finanțare cu AFIR.

Secțiunea 6: Răspunsul la întrebarea de evaluare

Concluziile evaluării și stadiul implementării SDL confirmă coerența logicii de intervenție a SDL. În primul rând, logica de intervenție a SDL este coerentă pe plan intern, ceea ce înseamnă că obiectivele de dezvoltare rurală, prioritățile de dezvoltare rurală, domeniile de intervenție, măsurile și rezultatele preconizate ale SDL nu sunt contradictorii, fiind corelate între ele.

În urma evaluării s-a constatat că obiectivele de dezvoltare rurală și prioritățile de dezvoltare rurală reflectă în mod coerent nevoile teritoriului GAL. Prin urmare, logica de intervenție a SDL este coerentă și transpune nevoile identificate ale teritoriului GAL în obiective de dezvoltare rurală plauzibile. SDL prezintă o coerență internă ridicată și cele 4 DI ale SDL sunt profund interconectate în abordarea celor 12 nevoi ale teritoriului GAL.

Din analizele datelor disponibile la sediul GAL și a informațiilor prezentate mai sus rezultă faptul că există coerență/sinerjie între rezultatele așteptate și cele planificate.

Secțiunea 7: Concluzii și recomandări

Echipele de evaluare aduce în atenție următorul set de recomandări, care vizează menținerea coerenței logicii de intervenție a SDL pe tot parcursul acordului cadru încheiat cu AFIR, urmărind astfel creșterea eficacității SDL privind adresarea nevoilor din teritoriul GAL :

- stabilirea ca obiectiv permanent pe durata următoarelor două contracte subsecvente (2020-2021 și 2022-2023) menținerea coerenței logicii de intervenție a SDL, prin verificarea acesteia la începutul implementării contractelor subsecvente 2 și 3, în special a contractului subsecvent nr.2, când este posibil ca MADR – DGDR AM PNDR să suplimenteze suma alocată SDL 2017-2023)
- analiza oportunității revizuirii anumitor elemente din cadrul logicii de intervenție a SDL în cazul suplimentării sumei alocate SDL 2017-2023, pentru a menține astfel o logică a intervenției cât mai coerentă
- pe parcursul implementării contractului subsecvent nr.3, logica de intervenție a SDL 2017-2023 să fie utilizată ca bază pentru logica de intervenție a SDL 2024-2031.

II. TEMA DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL

Contribuția operațiunilor (proiectelor selectate de GAL) realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie

Aceasta este una dintre temele generale ale evaluării SDL 2017-2023, care se referă la **eficacitatea** intervenției SDL la nivelul teritoriului GAL, prin această temă evaluând măsura în care intervenția SDL și-a atins sau este pe cale să își atingă obiectivele de dezvoltare rurală vizate. Intervenția SDL este măsurată prin contribuția proiectelor selectate de GAL la obținerea rezultatelor SDL.

La modul general, în cadrul acestei teme sunt evaluate următoarele aspecte :

- Gradul de atingere a rezultatelor planificate, a obiectivelor specifice și a impactului prevăzut prin SDL
- Contribuția operațiunilor finanțate la atingerea rezultatelor, obiectivelor, impactului planificat, distinct de alți factori externi SDL (impactul va fi evaluat la finalul implementării SDL)
- Eficiența costurilor înregistrate la nivelul operațiunilor (proiectelor) finanțate.

Prin ghidurile solicitantului elaborate la nivelul GAL pentru măsurile din SDL, s-a impus solicitanților să precizeze în ce măsură proiectele depuse contribuie la realizarea obiectivelor SDL.

Criteriile de selecție a proiectelor au fost stabilite astfel încât să fie în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL, iar sprijinul prin măsurile din SDL să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate în teritoriul GAL și cu obiectivele stabilite în SDL. S-a acordat prioritate acelor proiecte care aduc cea mai mare contribuție la atingerea obiectivelor și indicatorilor din SDL.

Întrebarea de evaluare nr.3 : Care este probabilitatea atingerii obiectivelor SDL 2017-2023 în viitor, având în vedere progresul proiectelor selectate de GAL înregistrat până la data evaluării?

Considerații generale :

1. Având în vedere stadiul implementării SDL 2017-2023 la 01.10.2018 și la 31.12.2018, precum și discuțiile avute la sesiunile de instruire din iunie și septembrie 2018 și la Grupul de Lucru LEADER din 22-23 ian 2019, echipa de evaluare a decis că pentru această primă evaluare este oportună analiza probabilității atingerii obiectivelor SDL.

La următoarea evaluare a SDL, de complexitatea celei solicitate de AM PNDR la începutul lui 2019, se va evalua măsura atingerii obiectivelor SDL.

2. Conform recomandărilor din *Ghidul operațional privind evaluarea implementării SDL* și discuțiilor tehnice avute la GLL din 22-23 ianuarie 2019 de la București cu dl.Eugen Perianu – team leader al proiectului **Dezvoltarea capacității de evaluare și monitorizare a personalului instituțiilor implicate în implementarea PNDR 2014-2020**

<http://rndr.ro/evenimente-rndr/intalniri-grupuri-leader/item/399-intalnirea-gll-de-la-bucuresti-22-23-ianuarie-2019.html>

deoarece în perioada derulării prezentei evaluări nici un proiect selectat de GAL și contractat la AFIR nu a fost finalizat, echipa de evaluare a analizat următoarele aspecte pentru a identifica criteriile de evaluare și indicatorii de evaluare cei mai potriviți întrebării de evaluare nr.3, corelați cu stadiul actual al implementării SDL :

⇒ analiza progresului privind depunerea proiectelor la GAL, transmiterea proiectelor selectate de GAL la AFIR și contractarea proiectelor de către AFIR. Factori care influențează acest progres, măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea ritmului de contractare.

⇒ analiza progresului implementării proiectelor contractate cu AFIR. Aspecte tipice ale implementării proiectelor; factori tipici care influențează implementarea proiectelor; analiza măsurii în care progresul este adecvat față de planul de implementare al proiectelor; analiza capacității beneficiarilor proiectelor de a identifica și aplica măsuri de corecție atunci când este necesar; măsura în care progresul înregistrat în implementarea proiectelor poate duce la atingerea rezultatelor așteptate; măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea calității și eficienței implementării proiectelor.

⇒ lecții care pot fi desprinse, aplicabile pentru implementarea actualei SDL dar și pentru viitoarea SDL.

3. Având în vedere stadiul implementării SDL, echipa de evaluare a considerat că nu se impun întrebări specifice SDL la această prima evaluare, de tipul celor exemplificate în cadrul GHIDULUI OPERAȚIONAL PRIVIND EVALUAREA IMPLEMENTĂRII SDL, secțiunea 3.4, pag. 23.

La următoarea evaluare a SDL vor fi identificate întrebări specifice obiectivelor SDL, dar evaluarea va măsura atingerea obiectivelor SDL (evaluare estimată a se realiza pe parcursul implementării contractului subsecvent nr.3 – 2022-2023).

Logica intervenției în programarea SDL 2017-2023 evidențiată în strategia depusă și selectată, actualizată după prima modificare de SDL (aprobare din 27 noiembrie 2018, pentru eliminarea celor **3 măsuri**) este următoarea :

Obiectivele de dezvoltare rurală	Prioritățile de dezvoltare rurală	Domeniile de intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat
Obiectivul de dezvoltare rurală 1 (ODR1) -	Prioritatea de dezvoltare rurală 1 (PDR1) -	DI 1A. Sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici	M1 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole	locuri de muncă create = 10
			M2 - Sprijin pentru activități neagricole în zonele rurale	locuri de muncă create = 7

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș

Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro

Telefon: 0348 52 03 89

Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și crearea de locuri de muncă	Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale	și crearea de locuri de muncă	M3 – Investiții în prelucrarea/procesarea produselor din sectorul pomicol Măsură eliminată din SDL. Indicatorul de rezultat a fost redistribuit către măsura M1.	locuri de muncă create = 3
		DI 1B. Sprijinirea dezvoltării locale în teritoriului GAL	M4 - Promovarea și valorificarea potențialului natural, cultural, istoric, social, economic și turistic al teritoriului	număr de proiecte / acțiuni sprijinite
			M5 – Promovarea și valorificarea produselor tradiționale Măsură eliminată din SDL. Indicatorul de rezultat nu este cuantificat.	număr de proiecte/ acțiuni sprijinite
			M6 - Investiții în infrastructura socială din teritoriul GAL	populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite
			M7 - Acțiuni pentru integrarea minorităților locale	populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite
Obiectivul de dezvoltare rurală 2 (ODR2) – Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL	Prioritatea de dezvoltare rurală 2 (PDR2) Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii din teritoriul GAL	DI 2A. Îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor, restructurarea și modernizarea exploatațiilor agricole	M9 – Investiții în active fizice pentru exploatații pomicole Măsură eliminată din SDL. Indicatorul de rezultat nu este cuantificat.	exploatații pomicole / beneficiari sprijiniți
			M10 - Investiții în active fizice pentru exploatații agricole	exploatații agricole / beneficiari sprijiniți
		DI 2B. Stimularea reîntineririi generațiilor de fermieri	M8 - Sprijin pentru tinerii fermieri	exploatații agricole/ beneficiari sprijiniți
			M11 - Sprijin pentru acțiuni de formare profesională și de dobândire de competențe	număr de proiecte / acțiuni sprijinite

Prin urmare, raportat la stadiul actual al implementării SDL, echipa de evaluare a stabilit următoarele:

Criterii de evaluare:

- Procentul de contractare la AFIR a proiectelor selectate de GAL
- Procentul de proiecte contractate la AFIR aflate în diverse etape de implementare.

Indicatori:

- Numărul de proiecte selectate de GAL și contractate la AFIR, care contribuie la îndeplinirea indicatorilor de rezultat propuși în SDL (indicatori asumați de beneficiarii selectați de GAL prin cererile de finanțare depuse la GAL)
- Numărul de proiecte contractate la AFIR a căror implementare este în curs, în diverse faze.

În aprecierea echipei de evaluare și cu acordul Consiliului Director al GAL, răspunsul la întrebarea de evaluare nr.3 privind probabilitatea atingerii obiectivelor SDL în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării este :

Redusă	Medie	Ridicăță
		x

Justificarea acestui răspuns este detaliată în cele 7 secțiuni de mai jos.

Secțiunea 1: Numărul de măsuri din SDL pentru care proiectele selectate de GAL au fost contractate la AFIR.

Situația la 29.01.2019 (data finalizării raportului de evaluare)

Măsuri pentru care GAL a lansat apeluri de selecție : 9 (din totalul de 11)

Măsuri din SDL la care GAL a selectat proiecte : 6

Măsurile din SDL cu proiecte contractate la AFIR : 3 (M1, M2 și M8)

Proiecte contractate - 62,02 %

Proiecte notificate pentru contractare - 6,5 % (pentru măsura M6 – singurul proiect selectat)

Proiecte selectate și sunt în evaluare la OJFIR - 6,5%

- 1 proiect M4/1B/6B în valoare de 100.000 euro

- 3 proiecte M8/2B/2B în valoare de 90.000 euro

Procent de implementare : 75,02 %

Plăți efectuate beneficiarilor : 686.499 euro - 23,56 %

Sume ce se vor lansa în 2019 – 675.672,31 euro - (23,18%), pentru măsurile :

M1 (relansare, cu suplimentarea fondurilor cu 544.022 Euro, ca urmare a realocării de sume de la alte măsuri din SDL în baza primei modificări a SDL din 27 noiembrie 2018);

M4 – al treilea apel de selecție, 100.000 Euro

M7 – primul apel de selecție, 15.599 Euro

M11 – primul apel de selecție, 16.053,31 Euro

M10 – notificat de AFIR pentru contractare.

Secțiunea 2: Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatorii de evaluare

Întrebarea de evaluare :

Care este probabilitatea atingerii obiectivelor SDL 2017-2023 în viitor, având în vedere progresul proiectelor selectate de GAL înregistrat până la data evaluării?

Criteriile de evaluare	Indicatorii de evaluare
Procentul de contractare la AFIR a proiectelor selectate de GAL	Numărul de proiecte selectate de GAL și contractate la AFIR, care contribuie la îndeplinirea indicatorilor de rezultat propuși în SDL (indicatori asumați de beneficiarii selectați de GAL prin cererile de finanțare depuse)
Procentul de proiecte contractate la AFIR aflate în diverse etape de implementare.	Numărul de proiecte contractate la AFIR a căror implementare este în curs, în diverse faze.

Sursele de informații necesare pentru a răspunde întrebării de evaluare :

- sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL (afereat atât SM 19.2 cât și SM 19.4)
- Informațiile colectate de la beneficiarii selectați de GAL și care au încheiat contracte de finanțare cu AFIR.
- informațiile colectate cu ocazia campaniilor de animare din 2017 și 2018 de către personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL
- informațiile colectate de la membrii Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 3 : Metode aplicate

Răspunsul la întrebarea comună de evaluare nr.3 se bazează pe utilizarea unui mix de instrumente metodologice cantitative și calitative, și anume:

- analiza documentară/recenzia SDL 2017-2023 (ca document de programare) – activitate de bază
- analiza datelor din sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL referitoare la progresul măsurilor din SDL;
- discuții telefonice cu beneficiarii selectați de GAL care au încheiat contracte de finanțare cu AFIR.
- interviuri cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL, altul decât persoanele din echipa de evaluare;
- focus grup cu implicarea și a membrilor Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 4 : Valoarea cantitativă a indicatorilor și sursele de date

Cuantificarea indicatorilor de evaluare se bazează pe date colectate prin sistemul propriu (intern) al GAL de monitorizare a SDL (specific SM 19.4 și SM 19.2).

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș

Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro

Telefon: 0348 52 03 89

Indicatori de evaluare	Situația la 01.10.2018	Situația la 31.12.2018
Numărul de proiecte selectate de GAL și contractate la AFIR, care contribuie la îndeplinirea indicatorilor de rezultat propuși în SDL (indicatori asumați de beneficiarii selectați de GAL prin cererile de finanțare depuse)	18	28
Numărul de proiecte contractate la AFIR a căror implementare este în curs, în diverse faze.	11	22

Sursele de date pentru cel de al doilea indicator sunt următoarele :

1. GAL, care efectuează conformitatea administrativă a cererilor de plată ale beneficiarilor selectați, înainte ca acestea să fie transmise la AFIR, conform cadrului procedural al SM 19.4
2. grupul de beneficiari selectați de GAL, care au transmis informații către GAL :
  - în scris, pe parcursul implementării proiectelor (exemplu : notificări primite de beneficiari de la AFIR cu privire la confirmarea plăților), conform obligațiilor asumate în cererile de finanțare de a informa GAL cu privire la progresul implementării proiectelor;
  - telefonic, pe durata derulării procesului de evaluare a implementării SDL.

Secțiunea 5: Problemele întâmpinate care au influențat validitatea și fiabilitatea concluziilor rezultate din evaluare

Echipa de elaborare nu a întâmpinat probleme care să influențeze validitatea și fiabilitatea rezultatelor evaluării. Colectarea de informații calitative a fost realizată prin intermediul interviurilor cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL (altul decât persoanele din echipa de evaluare) și a unor discuții telefonice cu beneficiarii selectați de GAL care au încheiat contracte de finanțare cu AFIR. Uneori, pentru anumite informații tehnice solicitate de GAL referitoare la graficul de implementare a proiectelor, s-a discutat și cu consultanții beneficiarilor selectați de GAL (în special pentru cei ai M1).

Secțiunea 6: Răspunsul la întrebarea de evaluare

Raportat la stadiul implementării SDL și progresul înregistrat pe durata primului contract subsecvent (care se va finaliza în decembrie 2019), din analiza datelor disponibile la sediul GAL și a informațiilor prezentate mai sus și ținând cont de experiența și lecțiile învățate din implementarea SDL 2012-2015, se poate concluziona că probabilitatea atingerii obiectivelor SDL în viitor este ridicată.

Dintre cele 4 măsuri care sunt programate a se lansa în anul 2019 (M1, M4, M7 și M11), pentru care este alocată suma totală de 678.403 euro, ponderea cea mai mare o are măsura M1 cu 543.222 Euro. Această alocare suplimentară pentru M1 este urmare a realocării de sume de la alte măsuri din SDL în baza primei modificări a SDL din 27 noiembrie 2018. Fondurile rămase disponibile la măsurile M2, M3, M5, M6, M9 și M10 au fost realocate către M1 datorită interesului manifestat de potențialii solicitanți din teritoriul GAL și a succesului acestei măsuri la primul apel de selecție lansat. Având în vedere experiența primului apel de selecție pentru M1 și contextul general în ceea ce privește măsurile care mai sunt de lansat în 2019 în cadrul PNDR 2014-2020, se poate aprecia că până la finalul contractului subsecvent nr.1 proiectele care vor fi selectate de GAL în 2019 la M1 vor fi contractate la AFIR.

Secțiunea 7: Concluzii și recomandări

O recomandare generală pentru Compartimentul Administrativ al GAL este ca până la finalul primului contract subsecvent eforturile să fie direcționate dinspre etapa de lansare măsuri și evaluare proiecte către etapa de monitorizare a proiectelor selectate de GAL, contractate la AFIR și aflate în diverse stadii de implementare, inclusiv pentru mobilizarea beneficiarilor GAL de a demara implementarea lor.

Echipa de evaluare aduce în atenție recomandări specifice care vizează două categorii de proiecte :

- proiectele contractate de AFIR și aflate în curs de implementare
- proiectele care vor fi selectate de GAL în 2019 și care este de așteptat să fie contractate în 2019 (cel puțin cele aferente măsurii M1)

În ceea ce privește proiectele contractate de AFIR și aflate în curs de implementare, echipa de evaluare recomandă personalului Compartimentului Administrativ al GAL și Consiliului Director :

- analiza periodică a progresului implementării proiectelor contractate de beneficiarii GAL și dacă acesta este adecvat graficelor de implementare ale proiectelor;
- atenție permanentă pentru identificarea problemelor cu care se confruntă pe perioada implementării beneficiarii GAL;
- atenție permanentă pentru identificarea factorilor tipici care influențează implementarea proiectelor;
- sprijinirea celor care încă nu au demarat implementarea efectivă, în limitele competențelor stabilite prin cadrul procedural de implementare pentru SM 19.2 și 19.4.;
- analiza periodică a capacității beneficiarilor proiectelor de a identifica și aplica măsuri de corecție atunci când este necesar;
- analiza periodică a măsurii în care progresul înregistrat în implementarea proiectelor poate duce la atingerea rezultatelor așteptate ale SDL;
- identificarea de măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea calității și eficienței implementării proiectelor;
- atenție permanentă pentru identificarea riscurilor care pot afecta implementarea proiectelor beneficiarilor GAL și recomandarea de măsuri preventive acestora.

În ceea ce privește proiectele care vor fi selectate de GAL în 2019 și care este de așteptat să fie contractate în 2019 (cel puțin cele aferente măsurii M1), echipa de evaluare recomandă personalului Compartimentului Administrativ al GAL și Consiliului Director :

- o lansare rapidă a apelului de selecție pentru M1 și o perioadă de evaluare cât mai scurtă posibil a proiectelor care vor fi depuse, astfel încât să rămână AFIR o perioadă cât mai mare de timp pentru evaluare și contractare
- să se aibă în vedere experiența din implementarea SDL 2017-2023 în ceea ce privește relaționarea cu solicitanții M1, evaluarea proiectelor care au fost depuse la apelul de selecție din 2017 pentru M1, solicitările de clarificări ale GAL și ale AFIR aferente apelului de selecție pentru M1 din 2017, factorii care pot influența pozitiv procesul de evaluare și contractare de AFIR a proiectelor care vor fi depuse în cadrul M1, măsuri care pot fi adoptate de GAL și solicitanți pentru contractarea la AFIR până la finalul lui 2019.

Pentru viitoarea SDL, recomandarea este de a documenta lecțiile care pot fi desprinse din implementarea măsurilor din SDL 2017-2023, astfel încât în viitoarea SDL să :

- fie incluse măsuri pentru care sunt șanse mari să fie proiecte depuse, eventual un număr mai redus de măsuri (în SDL 2017-2023 au fost incluse inițial 11 măsuri, din care s-au lansat 9, s-au eliminat 3 dintre măsuri; în SDL nu au fost incluse măsuri pentru publici, scheme de calitate, asociativitate, broadband)
- existe o mai bună corelare între măsura prevăzută în SDL și alocarea financiară.

III. TEMA DE EVALUARE - Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

În cadrul acestei teme au fost analizate și evaluate beneficiile obținute în teritoriul GAL datorate abordării LEADER, asociate implementării SDL 2017-2023. Unele dintre aceste beneficii sunt identice cu cele aferente implementării cu succes a SDL 2012-2015, fiind în fapt o menținere și consolidare / îmbunătățire a acestora pe durata implementării SDL 2017-2023. Acestea au fost valorizate încă din etapa de elaborare a SDL. Alte beneficii sunt noi, aferente implementării SDL 2017-2023.

În Ghidul operațional pentru evaluarea implementării SDL se recomandă ca pentru analiza și evidențierea valorii adăugate datorate abordării LEADER să se acorde o atenție deosebită următoarelor aspecte:

- scopul urmărit prin intervenția SDL, centrat / reprezentat de comunitatea teritoriului GAL. Prin implementarea SDL 2017-2023, GAL și-a propus valorificarea oportunităților de consolidare și dezvoltare a comunității teritoriului GAL (având ca actori implicați partenerii GAL și locuitorii din cele 19 comune din teritoriul GAL) prin activitățile prevăzute a se implementa pe durata primului

- contract subsecvent precum : acțiuni de animare (promovare și informare), sprijin tehnic, organizarea de întâlniri etc.;
- elemente potențiale de capital social : învățarea colectivă, schimbarea mentalităților, creșterea colaborării și încrederii reciproce și față de GAL, identificarea unor subiecte de interes comun, introducerea unor noi forme de auto-reglementare etc.;
  - potențiale rezultate adiționale datorate abordării LEADER : gradul de inovare în cadrul proiectelor (materializat încă din faza de elaborare a SDL prin măsurile prevăzute în SDL și prin adaptarea criteriilor de selecție la specificul teritoriului GAL), efectul sinergic și de pârgă în ceea ce privește generarea de noi inițiative, o promovare sporită a inițiativelor de către teritoriul GAL etc.;
  - potențiale elemente de administrare locală îmbunătățită : îmbunătățirea gestionării funcțiilor administrative, a controlului din partea instituțiilor locale privind procesarea materiei prime și vânzarea directă a produselor locale etc.

Întrebarea de evaluare nr.4 : Ce beneficii au fost obținute în teritoriul GAL pe durata implementării SDL 2017-2023 datorită metodei LEADER ?

După o consultare cu membrii Consiliului Director și primari din teritoriul GAL (dintre cei mai activi dpdv al implicării în activitatea GAL), echipa de evaluare a considerat că în raport cu stadiul implementării SDL sunt potrivite următoarele :

Criterii de evaluare :

- Capitalul social s-a îmbunătățit, prin : învățare colectivă, schimbare de mentalități, creșterea colaborării, creșterea încrederii față de GAL, identificarea unor subiecte de interes comun, dezvoltarea de competențe și capacități, dezvoltarea unor rețele;
- Guvernanța locală s-a îmbunătățit la nivel local – în majoritatea comunelor din teritoriul GAL, prin implicare sporită a comunității și factorilor interesați în promovarea unor inițiative și luarea deciziilor.

Indicatori de evaluare :

- Percepția actorilor locali din teritoriul GAL privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER
- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernantei la nivel local datorită aplicării metodei LEADER

Al treilea criteriu de evaluare recomandat în *Ghidul operațional pentru evaluarea implementării SDL* la această temă de evaluare

Rezultele propuse la finalul implementării SDL 2017-2023 (crearea de locuri de muncă, existența unor metode inovatoare de promovare a teritoriului GAL, servicii sociale în teritoriul GAL etc.) pot genera îmbunătățirea calității vieții în teritoriul GAL va fi luat în considerare la următoarea evaluare a SDL

Acestui criteriu de evaluare îi vom asocia indicatorul de evaluare :

- Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER

În aprecierea echipei de evaluare și cu acordul Consiliului Director al GAL, răspunsul la întrebarea de evaluare nr.4 privind beneficiile obținute în teritoriul GAL pe durata implementării SDL 2017-2023 datorită metodei LEADER poate fi descris prin :

- Percepția actorilor locali din teritoriul GAL privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER :

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
	x	

- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
	x	

Justificarea acestui răspuns este detaliată în cele 7 secțiuni de mai jos.

Secțiunea 1: Numărul de beneficii obținute în teritoriul GAL pe durata implementării SDL 2017-2023 datorită metodei LEADER.

Având în vedere :

- rezultatele implementării SDL2017-2023, până la 01.10.2018
- evoluțiile din perioada 01.10.2018 – 31.12.2018
- discuțiile avute referitoare la întrebarea de evaluare nr.4
- sursele de informații menționate la secțiunea 2 de mai jos și datele existente la GAL,

se pot documenta următoarele beneficii :

- creșterea colaborării dintre partenerii publici și cei privați, atât în contextul implementării SDL 2017-2023 cât și în afara lui (la nivel de comună sau între comune din GAL)
- creșterea încrederii față de GAL, atât ca finanțator cât și ca hub de informare și facilitator al unor colaborări între membrii GAL
- schimb de experiență pe subiecte de interes comun, atât între partenerii publici cât și între cei privați
- creșterea numărului de proiecte implementate în teritoriul GAL, datorată atât SDL 2017-2023 (exemplu : cei care au accesat fără succes măsuri din PNDR 2014-2020 dar care au avut proiecte selectate de GAL) cât și informării de către GAL și mobilizării partenerilor în a accesa și alte finanțări disponibile prin FESI 2014-2020
- dezvoltarea de competențe și capacități specifice implementării LEADER, în domenii precum evaluare de proiecte, selecție de proiecte, management de proiecte, planificare strategică, atât la partenerii vechi ai GAL cât și la cei noi (în special, Comitetul de Selecție a Proiectelor, Consiliul Director)
- participarea la activități în rețea – atât la nivelul teritoriului GAL (ca membru al GAL) cât și la nivelul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală (de exemplu, cu ocazia conferințelor regionale organizate în anul 2018).

Având în vedere stadiul implementării SDL, contribuția proiectelor selectate de GAL la temele orizontale (mediu, climă, inovare) va fi realizată la următoarea evaluare a implementării SDL.

Secțiunea 2: Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatorii de evaluare

Întrebarea de evaluare : **Ce beneficii au fost obținute în teritoriul GAL pe durata implementării SDL 2017-2023 datorită metodei LEADER ?**

Criteriile de evaluare	Indicatorii de evaluare
Capitalul social s-a îmbunătățit, prin : învățare colectivă, schimbare de mentalități, creșterea colaborării, creșterea încrederii față de GAL, identificarea unor subiecte de interes comun, dezvoltarea de competențe și capacități, dezvoltarea unor rețele. Guvernanța locală s-a îmbunătățită la nivel local – în unele comune din teritoriul GAL, prin implicare sporită a comunității și factorilor interesați în promovarea unor inițiative și luarea deciziilor.	Percepția actorilor locali din teritoriul GAL privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER

Sursele de informații necesare pentru a răspunde întrebării de evaluare :

- sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL (afereat atât SM 19.2 cât și SM 19.4)

- informațiile colectate de la primăriile din teritoriul GAL (atât cele care au fost membre GAL pe perioada implementării SDL 2012-2015 cât și din cele 5 comune nou intrate în GAL în 2016)
- informațiile colectate cu ocazia campaniilor de animare din 2017 și 2018 de către personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL
- informațiile colectate de la membrii Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 3 : Metode aplicate

Răspunsul la întrebarea comună de evaluare nr.4 se bazează pe utilizarea unui mix de instrumente metodologice cantitative și calitative, și anume:

- analiza documentară/recenzia SDL 2017-2023 (ca document de programare) – activitate de bază
- analiza datelor adunate de echipa tehnică a GAL pe durata campaniilor de promovare din 2017 și 2018 și feedback-ul colectat de la participanții la evenimentele organizate de GAL (cum ar fi evenimentele aferente activității A.3.6);
- interviuri cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL, altul decât persoanele din echipa de evaluare (în special cei care au implementat și SDL 2012-2015);
- focus grup cu primari din teritoriul GAL (atât cei care sunt membrii fondatori ai GAL cât și cei care au aderat la GAL în 2016) și cu membrii ai Consiliului Director al GAL
- interviuri telefonice cu primarii din teritoriul GAL care nu au putut participa la focus grupul dedicat.

Secțiunea 4 : Valoarea cantitativă a indicatorilor și sursele de date

Evaluarea indicatorilor se bazează pe analiza comparativă (pe perioada elaborării SDL și la 01.10.2018) a datelor colectate prin sistemul propriu (intern) al GAL de monitorizare a SDL (specific SM 19.4 și SM 19.2) – participarea la activitățile GAL, gradul de implicare atât la activitățile GAL cât și la nivelul unei comune membre în GAL (de exemplu, pentru diseminarea activității GAL, a SDL și a oportunităților de finanțare oferite de aceasta, mobilizarea cetățenilor din teritoriul GAL de a se implica în activitatea GAL, inclusiv depunerea de proiecte).

Indicatori de evaluare	Situația la 01.10.2018
Percepția actorilor locali din teritoriul GAL privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER	îmbunătățire medie
Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernantei la nivel local datorită aplicării metodei LEADER	îmbunătățire medie

Secțiunea 5: Problemele întâmpinate care au influențat validitatea și fiabilitatea concluziilor rezultate din evaluare

Echipa de elaborare nu a întâmpinat probleme care să influențeze validitatea și fiabilitatea rezultatelor evaluării. Colectarea de informații calitative a fost realizată prin intermediul interviurilor cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL (altul decât persoanele din echipa de evaluare, în special cel cu experiență și în implementarea SDL 2012-2015), al focus grupurilor organizate, a evenimentelor aferente campaniilor de promovare din 2017 și 2018.

Secțiunea 6: Răspunsul la întrebarea de evaluare

Raportat la perioada elaborării SDL 2017-2023 (noiembrie 2015-aprilie 2016), din analiza datelor disponibile la sediul GAL și a informațiilor prezentate mai sus, se poate aprecia că implementarea SDL 2017-2023 prin abordarea specifică LEADER a adus beneficii certe teritoriului GAL, membrilor GAL, firmelor din teritoriul GAL (cum ar fi, de exemplu, cele ale căror proiecte selectate de GAL au fost contractate la AFIR), cetățenilor din teritoriul GAL (exemple : cei care au participat la activitățile de promovare derulate de echipa tehnică a GAL în 2017 și 2018, persoanele care au venit la sediul GAL pentru a solicita informații despre finanțările oferite prin GAL dar și prin alte programe de finanțare). Potrivit scalei de apreciere recomandate în Ghidul operational pentru evaluarea implementării SDL pentru această temă de evaluare, percepția celor implicați în procesul de evaluare (echipa de evaluare dar și celelalte părți interesate menționate mai sus) cu privire la capitalul social și guvernanta la nivel local datorate aplicării metodei LEADER este de îmbunătățire medie. Un rol important l-a avut procesul de consultare reală derulat în faza de elaborare a SDL.

Secțiunea 7: Concluzii și recomandări

La nivelul teritoriului vizat de SDL 2017-2023, GAL-ul are o bună reputație, este perceput ca un factor de dezvoltare a comunității (în unele comune din teritoriu, GAL-ul este singurul finanțator). Prin rezultatele implementării SDL și acțiunile derulate, GAL a contribuit activ la notorietatea teritoriului la nivel județean, regional și național. Membrii GAL și firmele din teritoriul GAL au încredere în GAL, solicită sprijin și informare de la GAL, participă din ce în ce mai mult la activitățile GAL.

Implementarea SDL 2017-2023 până la 01.10.2018 confirmă faptul că GAL este un factor important în dezvoltarea dinamică a teritoriului GAL, așa cum este menționat și în conținutul SDL.

Din perspectiva partenerilor GAL, aceștia au apreciat faptul că, față de PNDR 2014-2020, s-au putut implica în elaborarea SDL și a măsurilor aferente și că acestea sunt adaptate specificului teritoriului GAL. De asemenea, apreciază abordarea la nivelul unui teritoriu (cel al GAL) și nu al unei comune. Implicarea în actul de decizie la nivelul GAL și la consultările cu privire la SDL sunt alte aspecte apreciate în ceea ce privește implementarea LEADER în teritoriu.

Referitor la partenerii publici ai GAL, personalul angajat al primăriilor din teritoriul GAL a promovat GAL-ul, SDL 2017-2023, a participat la activitățile de animare derulate de echipa tehnică a GAL în 2017 și 2018, a diseminat informațiile transmise de GAL la nivelul comunelor pe care le administrează. Este demn de remarcat faptul că, în etapa de elaborare a SDL 2017-2023, reprezentanții UAT-urilor din teritoriul GAL au fost de acord ca toată finanțarea publică aferentă actualei SDL să fie alocată pentru beneficiarii privați din teritoriul GAL.

Beneficiarii GAL au apreciat faptul că, față de PNDR 2014-2020, măsurile din SDL sunt adaptate specificului teritoriului GAL, că proiectele lor au mai multe șanse pentru obținerea finanțării prin GAL decât prin PNDR 2014-2020, că unele măsuri din SDL sunt inovative în raport cu cele din PNDR și că echipa tehnică a GAL constituie un sprijin pentru ei, în toate etapele procesului de accesare a unei finanțări - informarea cu privire la SDL, participarea la consultările cu privire la documentele de accesare (criteriile de selecție), suportul asigurat de echipa GAL pe durata implementării proiectelor.

Peste 600 de cetățeni din teritoriul GAL au participat la activitățile de animare (promovare) derulate de echipa tehnică a GAL în 2017 și 2018 în toate cele 19 comune din teritoriul GAL. Angajații GAL au acordat sprijin potențialilor solicitanți, atât la sediul GAL cât și prin intermediul mijloacelor de comunicare (email, telefon), atât pentru măsurile din SDL 2017-2023 cât și pentru alte finanțări FESI 2014-2020.

Atât membrii GAL cât și beneficiarii GAL consideră că metoda LEADER trebuie aplicată în continuare în teritoriul GAL și că GAL poate avea un rol activ în dezvoltarea economico-socială a teritoriului GAL, inclusiv în ceea ce privește valorizarea proiectelor selectate și în generarea unor inițiative la nivel de teritoriu.

Parteneriatul privat-public GAL a oferit membrilor săi, atât privați dar și publici, șansa de a lucra împreună într-un cadrul nou, atipic pentru comunitățile rurale. De asemenea, membrii GAL participanți la implementarea SDL 2017-2023 au apreciat faptul că au putut face un schimb de experiență cu locuitori ai altor comune din teritoriu, că au putut afla de la echipa tehnică a GAL informații, metode și abordări noi de promovare și dezvoltare a comunităților rurale. GAL a facilitat membrilor săi participarea la activitățile derulate în cadrul RNR, permițându-le accesul la informații noi și schimbul de experiență cu actori locali din alte teritorii din țară.

În ceea ce privește activitatea Compartimentului Administrativ al GAL, echipa de evaluare aduce în atenție următoarele recomandări :

- până la finalul primului contract subsecvent, să fie continuate activitățile de animare din teritoriu (informare) cu privire la beneficiile aplicării metodei LEADER pe parcursul implementării SDL 2017-2023
- referitor la contractul subsecvent nr.2 (2020-2021), când este de așteptat ca o parte dintre proiectele selectate să se fi finalizat, să fie prezentate realizările SDL, atât membrilor GAL cât și

- actorilor locali din teritoriul GAL, accentuându-se rolul metodei LEADER în obținerea acestor rezultate
- pe parcursul contractului subsecvent nr.3 (2022-2023), ar fi utile evenimente de promovare a rezultatelor SDL 2017-2023 ca modalitate de mobilizare a teritoriului GAL pentru elaborarea următoarei SDL.

- În ceea ce privește membrii GAL, echipa de evaluare aduce în atenție următoarele recomandări :
- o participare mai activă la activitățile GAL, atât cele prevăzute în calendarul de activități aferent contractelor subsecvente specifice SM 19.4 cât și altor inițiative la nivelul GAL
  - o promovare a metodei LEADER și a beneficiilor aplicării acesteia, în comuna unde își au domiciliul / sediul
  - promovarea proiectelor selectate de GAL în perioada implementării SDL 2017-2023.

Pentru partenerii publici, se recomandă continuarea eforturilor de promovare a GAL, a beneficiilor obținute de cetățenii din comunele lor în urma implementării SDL 2017-2023, de mobilizare a comunităților pe care le administrează pentru participarea activă la evenimentele GAL care se vor derula în viitor.

Pentru viitoarea SDL, recomandarea este de a documenta lecțiile care pot fi desprinse din aplicarea metodei LEADER pe durata implementării SDL 2017-2023, astfel încât în perioada de elaborare a viitoarei SDL :

- membrii GAL să participe activ la elaborarea SDL
- beneficiile actuale ale aplicării metodei LEADER să continue și să se îmbunătățească.

IV. TEMA DE EVALUARE

Factorii de succes și de insucces ai implementării SDL 2017-2023

În cadrul acestei teme de evaluare a fost analizată influența a două categorii de factori - interni și externi (la fiecare categorie fiind luați în considerare atât cei pozitivi cât și cei negativi) asupra :

- implementării SDL 2017-2023 până la 01.10.2018 și
- rezultatelor obținute în implementarea SDL 2017-2023 până la 01.10.2018, în măsura în care au fost cuantificate rezultate în sensul prezentei evaluări, dintre cele asumate prin SDL.

Analiza acestor factori a fost realizată pentru două perioade ale implementării SDL 2017-2023 :

- perioada 05.12.2016 – 01.10.2018 – factorii care **au influențat** implementarea SDL
- perioada de după 01.10.2018 – până la finalul contractului subsecvent nr.1 (decembrie 2019) - factorii care **pot influența** implementarea SDL. Estimarea s-a limitat până la finalul contractului subsecvent nr.1, pentru că factorii sunt corelați printre altele și cu graficul de activități asumat de GAL prin primul contract subsecvent.

Pentru următorul contract subsecvent, aferent 2020-2021, având în vedere experiența implementării SDL în perioada 05.12.2016 – 31.12.2018, inclusiv cea referitoare la factorii care au influențat implementarea SDL, echipa tehnică a GAL va analiza impactul posibil al acestora și măsurile care vor fi considerate potrivite vor fi materializate în graficul de activități care va fi propus pentru contractul subsecvent nr.2.

Procesul de identificare și analiză a acestor factori a presupus parcurgerea următoarelor etape :

- identificarea acestor factori, descrierea lor și a influenței lor asupra SDL – *document de lucru* elaborat de echipa de evaluare, ca bază de pornire pentru analiza la nivel GAL
- completarea documentului de lucru – atelier de lucru la care a participat echipa de evaluare și personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL - altul decât persoanele din echipa de evaluare (în special cei care au implementat și SDL 2012-2015)
- elaborarea formei finale a răspunsului la întrebarea de evaluare nr.5 – focus grup la care au participat echipa de evaluare și membrii ai Consiliului Director al GAL (dintre cei care au participat și la implementarea SDL 2012-2015).

În activitatea dedicată acestei teme de evaluare s-a avut în vedere valorizarea lecțiilor învățate din implementarea SDL 2012-2015, demers materializat încă din etapa de elaborare a SDL 2017-2023.

Întrebarea de evaluare nr.5 : Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele obținute?

Subîntrebări asociate avute în vedere la formularea răspunsului la această întrebare de evaluare:
Ce măsuri au fost adoptate până la data evaluării și cu ce efecte?
Ce măsuri sunt încă necesare?

Secțiunea 1: Numărul de factori interni și externi care au influențat (pozitiv și negativ) implementarea SDL și rezultatele obținute

În perioada 05.12.2016 – 01.10.2018, implementarea SDL 2017-2020 a fost influențată de următorii factori :

Factori interni (definiți ca fiind cei aflați în strânsă legătură cu procesul de implementare a SDL) :

Nr. crt.	Factorul	Tip de factor (pozitiv/negativ)	Status
1	Gradul de implicare în implementarea SDL a partenerilor GAL	pozitiv	acționează și în prezent
2	Competențele și experiența profesională relevantă a angajaților Compartimentului Administrativ al GAL	pozitiv	acționează și în prezent
3	Acțiunile de animare a teritoriului GAL derulate de angajații Compartimentului Administrativ în 2017 și 2018	pozitiv	2017, 2018, conform grafic activități
4	Documente de accesare specifice măsurilor din SDL bine întocmite (ghid solicitant și anexe)	pozitiv	permanent, funcție de calendarul de lansări
5	Proceduri de selecție (generală și specifice măsurilor) riguros întocmite și aplicate	pozitiv	pe durata apelurilor de selecție
6	Experiența anterioară a unora dintre membrii Consiliului Director și Comitetului de Selecție a Proiectelor	pozitiv	pe durata proceselor de selecție la nivelul GAL
7	Calendar de implementare a activităților bine întocmit și respectat	pozitiv	Conform Calendar activități
8	Planificare judicioasă a lansării apelurilor de selecție	pozitiv	
9	Aceiași experți au elaborat SDL și o și implementează (implementarea SDL cu resurse umane proprii)	pozitiv	permanent
10	SDL bine întocmită, conform nevoilor reale identificate în teritoriul GAL	pozitiv	
11	Implicarea tuturor părților interesate în implementarea SDL (membrii GAL, Consiliul Director, Compartimentul Administrativ, UAT-urile din GAL, partenerii privați, potențialii solicitanți, beneficiari, cetățenii din teritoriu)	pozitiv	permanent

Factori externi (definiți ca fiind cei legați de contextul general de implementare a PNDR 2014-2020, de contextul socio-economic general) :

Nr. crt.	Factorul	Tip de factor (pozitiv/negativ)	Status
1	Colaborarea cu structurile județene, regionale și centrale ale AM PNDR (CDRJ Argeș) și AFIR (OJFIR Argeș, CRFIR 3 Târgoviște, AFIR central)	pozitiv	acționează și în prezent
2	Dinamica actualizărilor cadrului procedural de implementare aferent SM 19.2 și 19.4 a PNDR 2014-2020	pozitiv	permanent
3	Gradul redus de atractivitate a unor măsuri din SDL, datorită factorilor menționați la nr.crt. 4 și 5 (aspect identificat și la măsurile similare din PNDR 2014-2020)	negativ	eliminat
4	Accesul limitat la surse de finanțare pentru potențialii beneficiari	negativ	permanent
5	Beneficiari privați : dificultăți în aplicarea, gestionarea și raportarea aferente proiectelor	negativ	ameliorat

Secțiunea 2: Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatorii de evaluare

Sursele de informații necesare pentru a răspunde întrebării de evaluare :

- sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL (aferent atât SM 19.2 cât și SM 19.4)
- informațiile colectate de la partenerii GAL (atât cei care au fost și pe perioada implementării SDL 2012-2015 cât și din cele 5 comune nou intrate în GAL în 2016)
- informațiile colectate cu ocazia campaniilor de animare din 2017 și 2018 de către personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL
- informațiile colectate de la membrii Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 3 : Metode aplicate

Răspunsul la întrebarea comună de evaluare nr.5 se bazează pe utilizarea unui mix de instrumente metodologice cantitative și calitative, și anume:

- analiza documentară/recenzia SDL 2017-2023 (ca document de programare) – activitate de bază
- analiza datelor adunate de echipa tehnică a GAL pe durata campaniilor de promovare din 2017 și 2018 și feedback-ul colectat de la participanții la evenimentele organizate de GAL (cum ar fi evenimentele aferente activității A.3.6);
- atelier de lucru cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL, altul decât persoanele din echipa de evaluare (în special cei care au implementat și SDL 2012-2015);
- focus grup la care au participat echipa de evaluare și membrii ai Consiliului Director al GAL (dintre cei care au participat și la implementarea SDL 2012-2015).

Secțiunea 5: Problemele întâmpinate care au influențat validitatea și fiabilitatea concluziilor rezultate din evaluare

Echipa de elaborare nu a întâmpinat probleme care să influențeze validitatea și fiabilitatea rezultatelor evaluării. Colectarea de informații calitative a fost realizată prin intermediul atelierului cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL (altul decât persoanele din echipa de evaluare, în special cel cu experiență și în implementarea SDL 2012-2015) și al focus grupului organizat cu membrii ai Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 6: Răspunsul la întrebarea de evaluare

La finalul procesului de evaluare în scopul formulării unui răspuns la această întrebare de evaluare toți cei implicați (echipa de evaluare, personalul Compartimentului Administrativ al GAL, membrii ai Consiliului Director al GAL) au apreciat utilitatea acestei analize, în special pentru viitorul implementării SDL.

În acest context, se poate aprecia că gestionarea la nivelul GAL a acestor factori nu a influențat negativ procesul de implementare a SDL 2017-2023.

Secțiunea 7: Concluzii și recomandări

Ca o concluzie generală, abordarea strategică a Compartimentului Administrativ și a Consiliului Director al GAL a fost de a folosi factorii pozitivi ca o modalitate practică de a facilita succesul implementării SDL iar celor negativi să le reducă influența asupra implementării SDL.

Echipele de evaluare aduce în atenție următoarele recomandări :

- o mai bună comunicare cu experții AFIR (OJFIR Argeș și CRFIR 3 Târgoviște) și ai AM PNDR (SLINS și CDRJ Argeș), atât în ceea ce privește implementarea SM 19.4 cât mai ales a SM 19.2 la nivelul GAL
- relaționarea permanentă a personalului Compartimentului Administrativ al GAL cu beneficiarii de proiecte, atât pe durata rămasă de implementate din Contractul de finanțare subsecvent nr.1 cât mai ales din Contractul de finanțare subsecvent nr.2
- dobândirea de către personalul Compartimentului Administrativ al GAL de expertiză în ceea ce privește avizarea conformității dosarelor cererilor de plată depuse de beneficiari la GAL
- organizarea de ateliere de lucru cu beneficiarii GAL, pe tipuri de măsuri, în vederea îmbunătățirii procesului de implementare
- promovarea exemplelor de bună practică (beneficiari GAL care sunt în stadiu avansat de implementare) ca factor de succes în implementarea SDL
- monitorizarea beneficiarilor GAL dpdv al respectării indicatorilor de monitorizare și de rezultat asumați în cererea de finanțare.

V. TEMA DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL

Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

Întrebarea de evaluare nr.6 : În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în teritoriul GAL ?

Această temă de evaluare este recomandată de AM PNDR.

Evaluarea contribuției SDL 2017-2023 la aria de intervenție 6B este privită în contextul evaluării contribuției PNDR la **Aria de intervenție 6B Promovarea dezvoltării locale în zonele rurale.**

Criterii de evaluare (la nivelul PNDR 2014-2020)	Indicatori comuni de rezultat (Aria de intervenție 6B)	Informații suplimentare
Serviciile și infrastructurile locale în zonele rurale au fost îmbunătățite	Procentajul populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală (PNDR - Indicator țintă T21)	Număr de proiecte/inițiative susținute prin SDL
Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în zonele rurale a crescut	Procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite (PNDR - Indicator țintă T22)	Procent din costul PNDR alocat măsurilor LEADER
Strategiile de dezvoltare locală au determinat crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă	Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (LEADER) (PNDR - Indicator țintă T23)	

Criterii de evaluare a SDL 2017-2023:

Dintre criteriile de evaluare și indicatorii aferenți recomandați în Ghidul operational la această temă de evaluare, echipa de evaluare a ales următoarele :

- **Serviciile și infrastructurile locale în teritoriul GAL au fost îmbunătățite;** (în sensul evaluării la nivelul PNDR 2014-2020, este nerelevant la nivelul doar a unui singur GAL)
- **Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în teritoriul GAL a crescut;**
- **SDL 2017-2023 a determinat crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă.**

Indicatori:

- Procentajul populației rurale vizate de SDL; (este 100% la nivelul unui teritoriu GAL)
- Procentajul populației rurale din teritoriul GAL care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite;
- Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite prin SDL.

Informații suplimentare:

- Număr de proiecte/inițiative susținute prin SDL 2017-2023.

În aprecierea echipei de evaluare și cu acordul Consiliului Director al GAL, răspunsul la întrebarea de evaluare nr.6 privind sprijinirea dezvoltării locale în teritoriul GAL de către SDL 2017-2023 este :

În mică măsură	În măsură medie	În mare măsură
		x

Justificarea acestui răspuns este detaliată în cele 7 secțiuni de mai jos.

Secțiunea 1: Lista măsurilor din SDL care contribuie la D.I. 6B

În contextul evaluării contribuției SDL 2017-2023 la DI 6B al PNDR 2014-2020, măsurile din SDL care au fost planificate să contribuie la DI 6B sunt următoarele :

M4 - Promovarea și valorificarea potențialului natural, cultural, istoric, social, economic și turistic al teritoriului
M5 - Promovarea și valorificarea produselor tradiționale Măsură eliminată din SDL în 27.11.2018
M6 - Investiții în infrastructura socială din teritoriul GAL
M7 - Acțiuni pentru integrarea minorităților locale

În contextul SDL 2017-2023, măsurile care pot contribui la creșterea accesului populației din teritoriul GAL la servicii/infrastructuri locale îmbunătățite sunt următoarele :

Măsuri	Indicatori de rezultat
M6 - Investiții în infrastructura socială din teritoriul GAL	populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite
M7 - Acțiuni pentru integrarea minorităților locale	populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite

În contextul SDL 2017-2023, măsurile care determină crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă în teritoriul GAL sunt următoarele :

Măsuri	Indicatori de rezultat
M1 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole	locuri de muncă create = 10
M2 - Sprijin pentru activități neagricole în zonele rurale	locuri de muncă create = 7
M3 - Investiții în prelucrarea / procesarea produselor din sectorul pomicol Măsură eliminată din SDL în 27.11.2018	locuri de muncă create = 3 locurile de muncă transferate la M1

Secțiunea 2: Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatori

Întrebarea de evaluare nr.6 : În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în teritoriul GAL?

Criterii de evaluare	Indicatori comuni de rezultat (Aria de intervenție 6B)	Indicatori comuni de realizare (Studiul de evaluare I – RAI 2016)	Informații suplimentare
Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în teritoriul GAL a crescut	Procentajul populației din teritoriul GAL care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite (PNDR - Indicator țintă T22)	O1 - Cheltuieli publice totale O3 - Numărul acțiunilor/operațiunilor care beneficiază de sprijin O4 - Numărul de exploatații/beneficiari ai unui ajutor O15 - Populație care beneficiază de servicii/infrastructuri	Număr de proiecte/ inițiative susținute prin SDL 2017-2023

SDL 2017-2023 a determinat crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă	Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite prin SDL (PNDR - Indicator țintă T23)	îmbunătățite (IT sau altele) O20 - Numărul de proiecte LEADER care beneficiază de asistență (pe baza ariei de intervenție predominante (6B) la care contribuie proiectul) O22 - Numărul și tipul promotorilor de proiecte (altele, instituții publice, IMM)	
---	--	---	--

Secțiunea 3: Metode aplicate

Răspunsul la întrebarea comună de evaluare nr.6 se bazează pe utilizarea unui mix de instrumente metodologice cantitative și calitative, și anume:

- recenzia SDL 2017-2023 (ca document de programare), manuale și instrucțiuni aferente SM 19.4 și SM 19.2 elaborate de AM PNDR și AFIR
- analiza datelor din sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL referitoare la progresul măsurilor care contribuie la DI 6B (M4, M5, M6 și M7) și al măsurilor care determină crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă în teritoriul GAL (M1, M2 și M3);
- interviuri cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL, altul decât persoanele din echipa de evaluare;
- focus grup cu implicarea și a membrilor Consiliului Director al GAL

Provocări/Riscuri/Probleme

Până în 1 octombrie 2018, nu au existat proiecte finalizate în cadrul M4 și M6, conform datelor din tabelul de mai jos. Prin urmare, nivelul de implementare, așa cum se observă în tabelul următor, nu permite elaborarea unui răspuns concret (cuantificat) la întrebarea de evaluare.

Măsura	Număr de proiecte contractate la 01.10.2018	Număr de proiecte finalizate la 01.10.2018	Număr de proiecte reziliate la 01.10.2018	Număr de proiecte aflate în implementare la 01.10.2018	Număr de proiecte depuse la GAL până la 31.12.2018 *	Număr de proiecte selectate de GAL până la 31.12.2018 *
M4	0	0	0	0	2	1
M6	0	0	0	0	1	1

Referitor la măsurile din SDL care pot contribui la crearea de locuri de muncă în teritoriul GAL (dintre cele lansate - M1 și M2), până în 1 octombrie 2018, nu au existat proiecte finalizate în cadrul M1 și M2, conform datelor din tabelul de mai jos. Prin urmare, nivelul actual de implementare nu permite elaborarea unui răspuns concret (cuantificat) la întrebarea de evaluare.

Soluții propuse

Realizările preliminare au fost evaluate prin analiza SDL 2017-2023 (ca document de programare), precum și prin utilizarea datelor din sistemul propriu al GAL de monitorizare a SDL și a metodelor calitative menționate anterior (interviuri, anchetă pe bază de chestionar, focus grup), care au permis echipei de evaluare să colecteze informații referitoare la tema de evaluare a implementării SDL – V. *Contribuția SDL la aria de intervenție 6B*, împreună cu principalele blocaje și propuneri pentru posibile îmbunătățiri.

Secțiunea 4 : Valoarea cantitativă a indicatorilor și sursele de date

Cuantificarea indicatorilor comuni de rezultat și a indicatorilor de realizare se bazează pe date colectate prin sistemul propriu (intern) al GAL de monitorizare a SDL.

În ceea ce privește realizările preliminare (până la 01.10.2018) ale SDL 2017-2023 referitoare la :

- DI 6B
- măsurile din SDL care pot contribui la crearea de locuri de muncă în teritoriul GAL (dintre cele lansate - M1 și M2),

având în vedere stadiul implementării SDL, se poate cuantifica un singur indicator de rezultat (Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite prin SDL), nefiind înregistrate valori pentru acest indicator de realizare.

Indicatori comuni de rezultat (Aria de intervenție 6B) <i>Indicatori țintă comuni</i>	Valoarea planificată	Valoarea atinsă până la data de 01.10.2018	Valoarea atinsă până la data de 31.12.2018	Atingere target (%) la 31.12.2018
Procentajul populației din teritoriul GAL care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite (PNDR – Indicator țintă T22)	-	0	0	-
Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite prin SDL (PNDR – Indicator țintă T23)	17	0	0	0

Secțiunea 5: Problemele întâmpinate care au influențat validitatea și fiabilitatea concluziilor rezultate din evaluare

Echipele de elaborare nu au întâmpinat probleme care să influențeze validitatea și fiabilitatea rezultatelor evaluării. Colectarea de informații calitative a fost realizată prin intermediul interviurilor cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL (altul decât persoanele din echipa de evaluare), unui focus grup cu implicarea și a membrilor Consiliului Director al GAL.

Secțiunea 6: Răspunsul la întrebarea de evaluare

În perioada analizată, au fost lansate apeluri de proiecte pentru 6 din cele 8 măsuri din SDL. În ceea ce privește M1 și M2, concluziile interviurilor cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL (altul decât persoanele din echipa de evaluare) și focus grup-ul arată faptul că a existat și că încă există un interes sporit pentru tipurile de operațiuni promovate de beneficiarii privați. În timpul fazei de programare a SDL 2017-2023 (ianuarie – aprilie 2016), reprezentanții entităților private din teritoriul GAL au fost activ implicați în elaborarea măsurilor prin organizarea grupurilor de lucru tematice pentru a se lua în calcul nevoile specifice ale teritoriului GAL.

În ceea ce privește M4 și M6, concluziile interviurilor cu personalul angajat al Compartimentului Administrativ al GAL (altul decât persoanele din echipa de evaluare) și focus grup-ul arată faptul că există interes pentru tipurile de operațiuni promovate de beneficiari, reprezentați, în principal, de entități private de tip ONG, dintre care, solicitantul măsurii M4 este interesat să îmbunătățească atractivitatea teritoriului GAL. În timpul fazei de programare a SDL 2017-2023 (ianuarie – aprilie 2016), reprezentanții unităților administrativ teritoriale și ONG-urilor au fost implicați în elaborarea măsurilor prin organizarea grupurilor de lucru tematice pentru a se lua în calcul nevoile specifice ale teritoriului GAL.

În același timp, potențialii beneficiari ai tuturor celor 6 măsuri au fost informați cu privire la oportunitățile de finanțare disponibile prin SDL 2017-2023 prin intermediul site-ului GAL, prin campaniile de animare (promovare) derulate în 2017 și 2018 în toate cele 19 comune ale teritoriului GAL.

Având în vedere situația implementării SDL 2017-2023 la data aprobării Raportului de evaluare, resursele financiare alocate în SDL pentru cele 6 măsuri lansate până la 01.10.2018 pot fi apreciate ca fiind suficiente raportat la numărul de proiecte depuse și valoarea alocată pe fiecare măsură din SDL.

Consultările echipei de evaluare cu factorii locali interesați de evaluarea SDL, au scos în evidență faptul că nevoile prioritare ale teritoriului identificate prin analiza SWOT a SDL sunt actuale, în sensul că proiectele selectate la măsurile lansate până la 01.10.2018 susțin aceste nevoi (cele aferente DI 6.B) :

- N1. Creșterea și diversificarea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL;
- N2. Stimularea și sprijinirea inițiativelor private, în toate domeniile de activitate;

- N3. Reducerea riscului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile din teritoriul GAL;
- N4. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială pentru comunitățile române din teritoriul GAL;
- N5. Punerea în valoare a patrimoniului natural, cultural și turistic;
- N6. Valorificarea resurselor locale și promovarea specificității locale;
- N7. Creșterea vizibilității produselor din teritoriul GAL.

Secțiunea 7: Concluzii și recomandări

Concluzii

Concluziile prezentate în continuare sunt relevante în raport cu toate criteriile de evaluare definite pentru această întrebare de evaluare.

Analiza privind primele realizări ale măsurilor care contribuie la DI 6B evidențiază un interes deosebit al potențialilor beneficiari pentru M1, M2, M4 și M6.

Față de SDL 2012-2015, este evidentă o creștere a gradului de conștientizare cu privire la oportunitățile oferite de SDL 2017-2023 pentru a spori atractivitatea teritoriului GAL, pentru a valorifica potențialul local și a crea noi oportunități de angajare.

Activitățile și instrumentele de comunicare utilizate de GAL (website-ul GAL, documentele de accesare etc.) au fost foarte apreciate de potențialii beneficiari. Media accesărilor website-ului GAL pe perioada de implementare a SDL (05.12.2018 – 29.01.2019) este de peste 6000 accesări/lună (vizitatori unici).

De asemenea, activitățile de animare adresate potențialilor solicitanți înainte de lansarea apelurilor au reușit să implice un număr mult mai mare de potențiali beneficiari decât numărul estimat.

SDL 2017-2023 este percepută ca fiind un progres în raport cu SDL 2012-2015 în ceea ce privește contribuția la dezvoltarea teritoriului GAL.

Printre cele mai valoroase aspecte ale SDL 2017-2023 scoase în evidență de evaluare enumerăm: caracterul inovator, dezvoltarea infrastructurilor sociale, activitățile menite să încurajeze integrarea minorităților, alocarea financiară dedicată integral privaților, calitatea implicării parteneriatului.

Recomandări

Lipsa interesului pentru anumite măsuri din SDL (M3, M5) nu împiedică realizarea rezultatelor prevăzute a contribui la DI 6B. Însă, având în vedere cerința factorilor locali implicați în evaluare de adaptare la nevoile solicitanților din teritoriul GAL, a fost realizată realocarea financiară către măsurile de interes, cu păstrarea coerenței interne a bugetului general al SDL.

Recomandările prezentate în continuare sunt relevante în raport cu toate criteriile de evaluare definite pentru această întrebare de evaluare :

- analiza stadiului de implementare a proiectelor la finalul contractului subsecvent nr.1, pentru a stabili măsurile care se impun în vederea asigurării eficienței operațiunilor finanțate prin SDL 2017-2023;
- pe lângă activitățile și instrumentele de comunicare adoptate înainte de selecția proiectelor, **inițiativele de comunicare trebuie continuate la nivelul teritoriului GAL și pe durata implementării proiectelor** (pe durata Contractelor subsecvente nr.2 și 3) prin întâlniri cu beneficiarii GAL, pentru a sprijini implementarea și promovarea SDL și pentru a promova un sentiment de apartenență la nivel individual.

5.3. Sursele datelor și informațiilor necesare evaluării

Datele (primare și secundare) și informațiile necesare evaluării provin din următoarele surse principale :

- sistemul intern al GAL de monitorizare a operațiunilor (proiectelor) finanțate, din care s-au obținut date privind valorile realizate ale indicatorilor de realizare și de rezultat, date privind progresul financiar al operațiunilor;
- din teren, prin aplicarea metodologiei detaliate de evaluare alese (metodele și tehnicile de evaluare alese) pentru colectarea de date și informații cantitative și calitative necesare evaluării;

- din cadrul sistemului GAL de monitorizare a propriei activități, aferente SM 19.4.

O categorie aparte de informații foarte importante pentru evaluare, în special pentru evaluarea rezultatelor abordării LEADER, a provenit din monitorizarea propriei activități a GAL (aferent SM 19.4), în special privind interacțiunea GAL cu actorii locali (acțiunile de animare derulate în 2017 și 2018 la nivelul tuturor celor 19 comune din teritoriul GAL). Aceste informații au fost colectate de personalul Compartimentului Administrativ al GAL în scopul raportării costurilor de funcționare și de animare aferente SM 19.4 (rapoarte de activitate, procese verbale, minute ale întâlnirilor etc.), fiind utilizate ca bază de dovezi utile evaluării.

Pentru buna desfășurare a procesului de colectare de date și informații, evaluatorii GAL au considerat ca fiind importante următoarele:

- ⇒ identificarea și utilizarea tuturor **surselor de date** și informații necesare : baza de date GAL, parteneri GAL, actori locali, beneficiari de proiecte (atât ai SDL 2012-2015 cât și ai SDL 2017-2023), beneficiari finali ai proiectelor (grupurile țintă vizate), alți factori interesați, instituții care dețin date statistice relevante pentru evaluare etc. și alegerea unor **metode de colectare de date** adecvate fiecăreia dintre aceste surse. Funcție de specificul fiecărei metode sau tehnici de evaluare au fost alese metode adecvate de colectare de date, în funcție de context. Identificarea tuturor surselor de date și informații a fost efectuată pe durata planificării evaluării, pe baza cadrului întrebărilor de evaluare, fiind finalizată după elaborarea metodologiei de evaluare detaliate;
- ⇒ alegerea unor metode și tehnici de evaluare fezabile și crearea unor instrumente (care pot fi puse în practică ținând cont de expertiza internă disponibilă și de volumul de resurse disponibile);
- ⇒ estimarea calendarului de timp necesar pentru a aplica metodologia de evaluare și ajustarea metodologiei în funcție de timpul disponibil;
- ⇒ pentru anumite date care nu au putut fi obținute în timp util, au fost identificate surse alternative, evitând astfel blocajul și pierderea de timp important.

Tehnicile utilizate pentru colectarea datelor

Funcție de specificul fiecărei metode sau tehnici de evaluare, au fost alese și utilizate metode adecvate de colectare de date, în funcție de context :

- chestionare
- interviuri
- focus grupuri
- studii de caz etc.

5.4. Descrierea principalelor limitări și constrângeri întâmpinate și a măsurilor adoptate pentru a le compensa

Prima evaluare a SDL 2017-2023 a fost făcută în condițiile în care nici un proiect nu a fost finalizat. În acest context, evaluarea s-a concentrat pe următoarele aspecte:

- ⇒ analiza progresului privind depunerea și contractarea proiectelor. Factorii care influențează acest progres, măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea ritmului de contractare.
- ⇒ analiza progresului implementării proiectelor contractate. Aspecte tipice ale implementării proiectelor; factori tipici care influențează implementarea proiectelor; analiza măsurii în care progresul este adecvat față de planul de implementare al proiectelor; analiza capacității beneficiarilor proiectelor de a identifica și aplica măsuri de corecție atunci când este necesar; măsura în care progresul înregistrat în implementarea proiectelor poate duce la atingerea rezultatelor așteptate; măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea calității și eficienței implementării proiectelor.
- ⇒ lecții care pot fi desprinse, aplicabile pentru viitoarea perioadă de programare.

6. Constatările și concluziile evaluării

Constatările și concluziile rezultate din procesul de evaluare au fost delimitate la nivelul fiecărei teme a evaluării și pentru fiecare dintre întrebările de evaluare, fiind regăsite în subcapitolului 5.2, unde sunt prezentate într-un format unitar, similar ca abordare cu cel al evaluării on-going la nivel de PNDR 2014-2020.

Constatările principale ale evaluării :

- a. în urma evaluării rezultatelor obținute în implementarea SDL 2017-2023 în perioada 05.12.2016 – 01.10.2018, s-a constatat că nevoile socio-economice ale teritoriului GAL identificate pe perioada elaborării strategiei (semestrul I – 2016) sunt de actualitate.
- b. evaluarea a scos în evidență menținerea coerenței interne a logicii de intervenție a SDL 2017-2023 pe parcursul implementării Contractului de finanțare subsecvent nr. 1.
- c. rezultatele obținute până la 01.10.2018 evidențiază un nivel bun de contractare a fondurilor aferente SM 19.2 alocate SDL 2017-2023 (criteriu de evaluare a performanței în implementarea SDL), fiind asigurate astfel premisele ca acest nivel să fie de peste 90% până la demararea de către AM PNDR a procesului de evaluare a implementării SDL (trimestrul IV – 2019).
- d. s-a constatat că GAL-ul are o reputație solidă la nivelul teritoriului acoperit. Prin acțiunile derulate, GAL a contribuit la notorietatea teritoriului la nivel județean, regional și național. Rezultatele obținute în implementarea SDL 2017-2023 până la 01.10.2018 confirmă faptul că GAL este un factor important în dezvoltarea dinamică a teritoriului GAL, așa cum este menționat și în conținutul SDL.
Atât membrii GAL cât și beneficiarii GAL consideră că metoda LEADER trebuie aplicată în continuare în teritoriul GAL și că GAL poate avea un rol activ în dezvoltarea economico-socială a teritoriului GAL, inclusiv în ceea ce privește valorizarea proiectelor selectate și în generarea unor inițiative la nivel de teritoriu.
- e. având în vedere rezultatele obținute până la 01.10.2018, s-a constatat că gestionarea eficientă la nivelul GAL a factorilor interni și externi nu a influențat negativ procesul de implementare a SDL 2017-2023.
- f. față de SDL 2012-2015, s-a constatat o creștere evidentă a gradului de conștientizare cu privire la oportunitățile oferite de SDL 2017-2023 pentru a spori atractivitatea teritoriului GAL, pentru a valorifica potențialul local și a crea noi oportunități de angajare.

7. Concluzii, recomandări și lecții învățate

7.1. Prezentarea sintetică a concluziilor generale ale evaluării

Existența datelor și informațiilor de monitorizare și progresele în implementare SDL 2017-2023 (în special a măsurilor M1, M2, M8, M6) au permis evaluarea stadiului de implementare a SDL, astfel încât să se poată aprecia dacă obiectivele de dezvoltare rurală ale SDL vor fi realizate.

Concluziile generale ale evaluării sunt următoarele :

- a. Procesele de *elaborare a documentelor de accesare* (ghiduri ale solicitantului și anexele), de *lansare a apelurilor* și de *selecție* au fost programate și realizate corespunzător, fără întârzieri semnificative (prelungiri de apeluri de selecție și relansări de apeluri de selecție în număr semnificativ), fiind diseminate în mod adecvat partenerilor GAL și potențialilor beneficiari. Esențială a fost valorificarea experienței anterioare dobândite pe parcursul implementării SDL 2012-2015.
- b. Datele necesare evaluării au fost utile și relevante, fiind rezultatul unei monitorizări corespunzătoare a realizărilor SDL 2017-2023 până la 01.10.2018. A fost importantă implicarea beneficiarilor în faza de monitorizare a proiectelor selectate de GAL (SM 19.2) și

ulterior a celor finanțate și în curs de implementare. Aceste date și informații au fost suficiente pentru a se putea răspunde la întrebările de evaluare.

- c. Stadiul implementării SDL la 01.10.2018 nu permite cuantificarea măsurii în care vor fi realizate obiectivele de dezvoltare rurală ale SDL, deoarece nu există nici un proiect finalizat. Însă datele și informațiile de monitorizare disponibile, rezultatele obținute până la 01.10.2017 și implicarea activă a factorilor interesați a permis formularea unor răspunsuri corespunzătoare la întrebările de evaluare.
- d. În faza de evaluare a implementării SDL a fost utilă implicarea activă a părților interesate relevante din teritoriul GAL, unele dintre ele fiind implicate activ și în procesul de programare a măsurilor incluse în SDL 2017-2023.
- e. Au fost inițiate și implementate instrumente de comunicare adecvate, peste standardul impus de cadrul procedural de implementare aferent SM 19.2 și SM 19.4, cu scopul de a informa potențialii beneficiari din teritoriul GAL cu privire la oportunitățile de finanțare din SDL 2017-2023.
- f. Proiectele selectate contribuie în mod direct la realizarea obiectivelor de dezvoltare rurală și a indicatorilor de rezultat asumați prin SDL 2017-2023.
- g. Analiza privind realizările măsurilor din SDL până la 01.10.2018 evidențiază un interes deosebit al părților interesate relevante și beneficiarilor din teritoriul GAL (M1, M2, M8 – măsuri la care numărul de proiecte depuse a fost peste ce se putea finanța din alocarea inițială).
- h. Succesul abordării LEADER în implementarea SDL 2017-2023 se bazează pe experiența acumulată de parteneriat în perioada de implementare a SDL 2012-2015, procesul de dezvoltare la nivel local demarând în 2010.
- i. Activitățile de animare derulate în 2017 și 2018 și instrumentele de comunicare (website-ul GAL, ghidurile solicitantului etc.) au fost foarte apreciate de cei implicați în evaluare. De asemenea, activitățile de comunicare adresate solicitanților înainte de lansarea apelurilor de selecție au implicat un număr mare de potențiali beneficiari.

7.2. Prezentarea recomandărilor aferente fiecărei întrebări de evaluare și a recomandărilor generale

Recomandările specifice rezultate în urma procesului de evaluare au fost delimitate la nivelul fiecărei teme a evaluării și pentru fiecare dintre întrebările de evaluare, fiind regăsite în subcapitolul 5.2, unde sunt prezentate într-un format unitar, similar ca abordare cu cel al evaluării on-going la nivel de PNDR 2014-2020.

Recomandările generale sunt următoarele :

Activitățile de comunicare din teritoriul GAL ar trebui desfășurate în continuare, mai ales cele adresate beneficiarilor GAL, în timpul implementării proiectelor acestora, putându-se promova crearea de rețele între beneficiarii aceleiași măsuri din SDL și schimbul de bune practici la nivelul teritoriului GAL.

Pentru a facilita implementarea contractelor de finanțare aferente măsurilor cu număr mare de proiecte selectate de GAL (M1, M2, M8), se recomandă schimburile de bune practici între beneficiari. În acest sens, personalul Compartimentului Administrativ are un rol activ în organizarea unor astfel de activități.

Având în vedere importanța sporită și caracterul transversal al activităților de instruire pe teme care prezintă interes pentru beneficiarii M8 (15 în total, dintre care 12 au proiectele în implementare din 2018), se recomandă lansarea în 2019 a apelului de selecție pentru M11.

Se recomandă în continuare implicarea permanentă a beneficiarilor GAL și în faza de monitorizare a SDL, odată ce proiectele lor vor fi finanțate (pentru cei care vor semna contracte de finanțare) sau vor avansa ca implementare, pentru actualizarea la zi a bazei de date necesare monitorizării implementării SDL (SM 19.4) și a proiectelor selectate de GAL (SM 19.2).

În perspectiva viitoarei evaluări a implementării SDL, personalul Compartimentului Administrativ al GAL trebuie să valorizeze cunoștințele și experiența acumulate pe durata procesului de evaluare finalizat cu prezentul raport.

În situația în care, urmare a evaluării performanțelor SDL-urilor de către AM PNDR planificată în trimestrul IV – 2019, GAL va primi fonduri suplimentare, se recomandă o actualizare a analizei nevoilor teritoriului GAL și ale beneficiarilor GAL pentru a asigura eficiența operațiunilor finanțate prin SDL 2017-2023.

Propuneri de actualizare / modificare a SDL

Procesul de evaluare care a avut ca finalitate prezentul raport de evaluare a constituit și ocazia de a evalua necesitatea actualizării SDL, în baza rezultatelor obținute până la 01.10.2018.

Astfel, în luna noiembrie 2018 (a doua lună a procesului de evaluare a implementării SDL), a fost inițiat demersul de actualizare a SDL 2017-2023 finalizat cu *Nota privind propunerea de modificare a SDL nr.1, complexă, anul 2018* (adresa AM PNDR nr.216695 / 27.11.2018).

Având în vedere rezultatele obținute în implementarea SDL până la 01.10.2018, evoluția semnificativă din perioada 01.10.2018 și până la data finalizării prezentului raport de evaluare și actualizările din prima modificare a SDL, necesitatea unei posibile actualizări a SDL (în sensul, de exemplu, introducerii unei noi măsuri în SDL) ar putea apare doar în cazul în care GAL va primi fonduri suplimentare în decembrie 2019, în urma evaluării performanțelor de către AM PNDR.

7.3. Prezentarea lecțiilor învățate, cu aplicabilitate în viitor

Lecțiile învățate din implementarea și evaluarea SDL 2012-2015 au fost luate în considerare la elaborarea SDL 2017-2023, la implementarea acesteia și la prima evaluare finalizată cu prezentul raport.

SDL 2017-2023 a reprezentat o oportunitate de abordare a punctelor slabe, prin consolidarea punctelor tari și utilizarea oportunităților din teritoriul GAL, în baza lecțiilor învățate din implementarea și evaluarea SDL 2012-2015.

Cele două abordări sunt utile și la elaborarea următoarei strategii, funcție de prevederile Planului Strategic Național 2021-2027.

După primul proces de evaluare structurat și formalizat atât de detaliat, o lecție învățată este că nu doar proiectele finalizate permit extragerea unor concluzii și lecții învățate privind diferitele etape din ciclul de viață al proiectelor (depunere, implementare, monitorizare, plăți, efecte generate). De asemenea, că evaluarea unei strategii trebuie făcută și pe parcursul implementării ei, la momente cheie, pentru a putea face corecțiile necesare în condițiile menținerii obiectivelor de dezvoltare stabilite inițial.

Abordarea participativă a primei evaluări a implementării SDL 2017-2023 este o altă lecție învățată, care va fi aplicată la nivelul GAL și nu doar în contextul LEADER. Participarea factorilor interesați din teritoriul GAL trebuie extinsă și în afara elaborării SDL și a participării la adunările GAL, iar evaluarea este una dintre fazele implementării SDL care trebuie abordată participativ, consolidând parteneriatul.

O lecție învățată aplicabilă în viitor este că lecțiile învățate în urma acestui proces de evaluare trebuie luate în considerare pe durata ramasă de implementat a actualei strategii și nu documentate pentru a fi folosite peste câțiva ani sau folosite la implementarea altei strategii.

Diseminarea și comunicarea rezultatelor evaluării

A avut în vedere satisfacerea cerințelor privind activitatea GAL:

- nevoia de transparență privind activitatea GAL și rezultatele obținute prin implementarea SDL;
- nevoia de raportare la nivel intern (către Consiliul director și către toți partenerii GAL) și la nivel extern (către AM PNDR);

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-ȚinutulPosadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș

Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro

Telefon: 0348 52 03 89

- nevoia de informare a diverșilor factori interesați de la nivel local (și, posibil, la nivel regional sau național) privind implementarea și rezultatele implementării SDL.

În acest scop, prezentul raport de evaluare este publicat pe website-ul GAL, pentru a fi accesibil factorilor interesați.

Raportul de evaluare a fost transmis către toți membrii (partenerii) GAL, spre informare.

Raportul de evaluare este disponibil pentru orice factor interesat, la sediul GAL.

Raportul de evaluare a fost prezentat la AGA a GAL din 30 ianuarie 2019.

Implementarea recomandărilor acceptate și analiza eficacității acestora

Este o acțiune post-evaluare, foarte importantă. Orice recomandare acceptată a evaluării necesită acțiuni consecvente de punere în practică, revizuirii pe parcurs în funcție de necesitate și o monitorizare a rezultatelor obținute. În acest scop, toate acțiunile decise pentru implementarea recomandărilor evaluării sunt parte integrantă din agenda uzuală de lucru a GAL privind implementarea SDL 2017-2023.

Data : 30.01.2019

PREȘEDINTE / Reprezentant legal

BACIU Virgil

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020
Măsura 19 – Dezvoltarea local LEADER/Sub-Măsura 19.4„Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare”
Nr. contract de finanțare subsecvent nr.1, nr.C19401144011630310301 / 05.12.2016
Beneficiar : Asociația Grupul de Acțiune Locală Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Anexa nr.2 la Hotărârea Consiliului Director nr.1 din 30.01.2019

Anexa nr.1 la **RAPORTUL DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL 2017-2023**
pentru perioada 5 decembrie 2016 – 31 decembrie 2018

Grila pentru aprecierea calității Raportului de evaluare

Criterii de apreciere a calității raportului de evaluare	Nesatisfăcător	Satisfăcător	Bine	Foarte bine
1. Raportul răspunde nevoilor GAL Raportul de evaluare furnizează răspunsuri pentru toate întrebările de evaluare.				X
2. Evaluarea s-a desfășurat în mod participativ Factorii interesați au fost implicați în mod adecvat în procesul evaluării.			X	
3. Metodologie de evaluare adecvată Metodologia de evaluare utilizată a fost adecvată pentru a răspunde întrebărilor de evaluare în mod corespunzător.				X
4. Date fiabile Datele primare și secundare colectate provin din surse de încredere și sunt relevante pentru scopul evaluării.			X	
5. Analize adecvate Datele cantitative și calitative au fost analizate în mod adecvat pentru a putea răspunde întrebărilor de evaluare.				X
6. Constatări credibile Constatările și concluziile evaluării sunt bine fundamentate, decurg logic din analizele efectuate și sunt clar prezentate și acoperă nevoile de informații în mod valid. Sunt explicate legăturile cauză-efect între intervenția și rezultatele acesteia. Factorii externi sunt corecți luați în considerare.				X
7. Concluzii valide Concluziile evaluării sunt justificate în mod adecvat și sunt obiective. Concluziile sunt clare, grupate și prioritizate.				X
8. Claritate Raportul este bine structurat, echilibrat, este clar și ușor de înțeles. Raportul este ușor de citit și are un scurt rezumat, cuprinzător. Raportul conține grafice și tabele.				X
9. Recomandări utile Raportul prezintă recomandări relevante, clare și suficient de detaliate. Aspectele care necesită îmbunătățiri sunt identificate în concordanță cu concluziile. Opțiunile propuse sunt realiste, imparțiale și suficient de detaliate pentru a fi aplicate operational.				X
În ansamblu și luând în considerare contextul, constrângerile și limitările procesului de evaluare, Raportul de evaluare este apreciat ca :			Foarte bine	

Data : 30.01.2019

PREȘEDINTE / Reprezentant legal

BACIU Virgil

Asociația G.A.L. Făgărașul de Sud-Ținutul Posadelor

Comuna Domnești, Bd. Al. I. Cuza, nr. 4, jud. Argeș
Email: tinutulposadelor@gmail.com; www.gal-tinutulposadelor.ro
Telefon: 0348 52 03 89